PEMBETULAN PENDIDIKAN ISLAM SPM KSSM

MUKA SURAT RALAT

MUKA SURAT PEMBETULAN

Mad Lazim

- Huruf mad bertemu dengan huruf yang bertanda sukun ketika bacaan secara wasal atau wakaf.
- Cara bacaan: Dibaca panjang 6 harakat.

Mad Lazim Kalimi

- Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun dalam satu kalimah.

Mad Lazim Harfi

- Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang ejaannya menjadi hukum mad asli.

Mad Lazim Kalimi Mukhaffaf

- Huruf mad bertemu huruf bertanda sukun yang tidak bersyaddah dalam satu kalimah dan tidak dibaca secara idgham.

- ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ كُنتُم بِهِۦ تَسْتَعْجِلُونَ
- ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ عَصَيْتَ

Mad Lazim Kalimi Mutsaqqal

- Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun yang bersyaddah (ّ) dalam satu kalimah dan dibaca secara idgham.

- وَلَا ٱلضَّآلِّينَ
- وَحَآجَّهُۥ قَوْمُهُۥ قَالَ أَتُحَـٰٓجُّوٓنِّى فِى ٱللَّهِ

Mad Lazim Harfi Mukhaffaf

- Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang tidak dibaca secara idgham.

- صٓ وَٱلْقُرْءَانِ ذِى ٱلذِّكْرِ
- عٓسٓقٓ

Mad Lazim Harfi Mutsaqqal

- Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang dibaca secara idgham.

- الٓمٓ
- طسٓمٓ

RALAT

Spektrum Ilmu

Fawatih al-suwar

- Potongan ayat yang terdapat pada pembukaan surah.

Idgham

- Dimasukkan bunyi huruf pertama kepada huruf yang kedua.

Spektrum Ilmu

Cara mudah mengenal pasti hukum *Mad Lazim Kalimi*:

6 harakat (ـــ)
(ـْ + آ)
ءَآلْـَٔـٰنَ: ***Mad Lazim Kalimi Mukhaffaf***

6 harakat (ـــ)
(ـّ + آ)
بِضَآرِّينَ: ***Mad Lazim Kalimi Mutsaqqal***

Cara mudah mengenal pasti hukum *Mad Lazim Harfi*:

Mad Lazim Harfi Mukhaffaf

صٓ وَٱلْقُرْءَانِ ذِى ٱلذِّكْرِ
صَادْ
Huruf bertanda sukun (دْ) | Huruf mad (ا)

Mad Lazim Harfi Mutsaqqal

الٓمٓ ۝١ ذَٰلِكَ ٱلْكِتَـٰبُ
اَلِف لَامْ مِيم
Huruf (مْ) bertanda sukun dibaca secara idgham kepada huruf (م) selepasnya. | Huruf mad (ا) bertemu huruf bertanda sukun (مْ).

(مْ) bertemu (م) menghasilkan idgham.

Pendidikan Islam SPM

Mad Lazim

- Huruf mad bertemu dengan huruf yang bertanda sukun ketika bacaan secara wasal atau wakaf.
- Cara bacaan: Dibaca panjang 6 harakat.

Mad Lazim Kalimi

- Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun dalam satu kalimah.

Mad Lazim Harfi

- Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang ejaannya menjadi hukum mad asli.

Mad Lazim Kalimi Mukhaffaf

- Huruf mad bertemu huruf bertanda sukun yang tidak bersyaddah dalam satu kalimah dan tidak dibaca secara idgham.

- ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ كُنتُم بِهِۦ تَسْتَعْجِلُونَ
- ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ عَصَيْتَ

Mad Lazim Kalimi Mutsaqqal

- Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun yang bersyaddah (ّ) dalam satu kalimah dan dibaca secara idgham.

- وَلَا ٱلضَّآلِّينَ
- وَحَآجَّهُۥ قَوْمُهُۥ قَالَ أَتُحَـٰٓجُّوٓنِّى فِى ٱللَّهِ

Mad Lazim Harfi Mukhaffaf

- Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang tidak dibaca secara idgham.

- صٓ وَٱلْقُرْءَانِ ذِى ٱلذِّكْرِ
- عٓسٓقٓ

Mad Lazim Harfi Mutsaqqal

- Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang dibaca secara idgham.

- الٓمٓ
- طسٓمٓ

PEMBETULAN

Spektrum Ilmu

Fawatih al-suwar

- Huruf hijaiyah yang terletak pada permulaan surah.

Idgham

- Dimasukkan bunyi huruf pertama kepada huruf yang kedua.

Spektrum Ilmu

Cara mudah mengenal pasti hukum *Mad Lazim Kalimi*:

6 harakat (ـــ)
(ـْ + آ)
ءَآلْـَٔـٰنَ: ***Mad Lazim Kalimi Mukhaffaf***

6 harakat (ـــ)
(ـّ + آ)
بِضَآرِّينَ: ***Mad Lazim Kalimi Mutsaqqal***

Cara mudah mengenal pasti hukum *Mad Lazim Harfi*:

Mad Lazim Harfi Mukhaffaf

صٓ وَٱلْقُرْءَانِ ذِى ٱلذِّكْرِ
صَادْ
Huruf bertanda sukun (دْ) | Huruf mad (ا)

Mad Lazim Harfi Mutsaqqal

الٓمٓ ۝١ ذَٰلِكَ ٱلْكِتَـٰبُ
اَلِف لَامْ مِيم
Huruf (مْ) bertanda sukun dibaca secara idgham kepada huruf (م) selepasnya. | Huruf mad (ا) bertemu huruf bertanda sukun (مْ).

(مْ) bertemu (م) menghasilkan idgham.

3

6.	Ra berbaris (رَ رِ رُ) dibaca wakaf, apabila: • Huruf sebelumnya berbaris fathah atau dammah atau sukun (selain huruf ي). ـَ/ـُ + ر • Huruf sebelumnya *alif sakinah* atau *wau sakinah*. ا/و + ر • Huruf sebelumnya bertanda sukun yang didahului huruf berbaris fathah atau dammah. ـَ/ـُ + ـْ + ر	• إِنَّآ أَعۡطَيۡنَٰكَ ٱلۡكَوۡثَرَ ﴿١﴾ • وَكُلُّ شَيۡءٖ فَعَلُوهُ فِي ٱلزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ • وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿١٦٧﴾ • وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ ﴿٤٤﴾ • إِنَّهَا تَرۡمِي بِشَرَرٖ كَٱلۡقَصۡرِ ﴿٣٢﴾ • إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ﴿٢﴾

Ra *Tarqiq* (nipis)

1.	Ra berbaris kasrah (رِ) asli sama ada terletak di awal, tengah atau akhir kalimah.	• رِزۡقٍ • أَبۡصَٰرِهِمۡ • ٱلۡحِجۡرِ
2.	Ra berbaris kasrah *'aridhah* (mendatang) dalam dua kalimah yang dibaca secara wasal. (كسرة عارضة) ـِ + آ	• وَٱذۡكُرِ ٱسۡمَ رَبِّكَ • وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٥﴾
3.	Ra sakinah dan huruf sebelumnya berbaris kasrah dalam satu kalimah dan selepasnya tidak terdapat huruf *isti'la'*. ـِ + رْ	• مِرۡيَةٖ • فِرۡعَوۡنَ

4.	Ra berbaris (رَ رِ رُ) yang dibaca wakaf, apabila: • Huruf sebelumnya berbaris kasrah. ـِ + رْ • Huruf sebelumnya ya sakinah. ي + رْ • Huruf sebelumnya bertanda sukun yang didahului huruf berbaris kasrah. ـِ + ـْ + رْ	• ٱلۡمَقَابِرَ ﴿٢﴾ • قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾ • ٱلسِّحۡرَ
5.	Ra yang dibaca secara *imalah* (bunyi pertengahan antara bunyi fathah dengan bunyi kasrah). رٜ	• ٱللَّهِ مَجۡرٜىٰهَا

Tanda dan Jenis Wakaf

RALAT

Tanda Wakaf **Maksud wakaf**: Memberhentikan bacaan di akhir kalimah untuk bernafas dengan tujuan menyambung bacaan semula.	
م Digalakkan wakaf.	ٱلَّذِينَ يَسۡمَعُونَۘ وَٱلۡمَوۡتَىٰ
∴ ∴ Harus wakaf pada salah satu tempat.	ذَٰلِكَ ٱلۡكِتَٰبُ لَا رَيۡبَۛ فِيهِۛ
قلى Wakaf lebih utama.	وَيَتُوبَ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡۗ وَٱللَّهُ
صلى Wasal lebih utama.	وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ
ج Harus wakaf atau wasal.	مِن صَوۡتِكَۚ إِنَّ أَنكَرَ

Pendidikan Islam SPM

6.	Ra berbaris (رَ رِ رُ) dibaca wakaf, apabila: • Huruf sebelumnya berbaris fathah atau dammah atau sukun (selain huruf ي). ـَ/ـُ + ر • Huruf sebelumnya *alif sakinah* atau *wau sakinah*. ا/و + ر • Huruf sebelumnya bertanda sukun yang didahului huruf berbaris fathah atau dammah. ـَ/ـُ + ـْ + ر	• إِنَّآ أَعۡطَيۡنَٰكَ ٱلۡكَوۡثَرَ ﴿١﴾ • وَكُلُّ شَيۡءٖ فَعَلُوهُ فِي ٱلزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ • وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿١٦٧﴾ • وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ ﴿٤٤﴾ • إِنَّهَا تَرۡمِي بِشَرَرٖ كَٱلۡقَصۡرِ ﴿٣٢﴾ • إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ﴿٢﴾

Ra *Tarqiq* (nipis)

1.	Ra berbaris kasrah (رِ) asli sama ada terletak di awal, tengah atau akhir kalimah.	• رِزۡقٍ • أَبۡصَٰرِهِمۡ • ٱلۡحِجۡرِ
2.	Ra berbaris kasrah *'aridhah* (mendatang) dalam dua kalimah yang dibaca secara wasal. (كسرة عارضة) ـِ + آ	• وَٱذۡكُرِ ٱسۡمَ رَبِّكَ • وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٥﴾
3.	Ra sakinah dan huruf sebelumnya berbaris kasrah dalam satu kalimah dan selepasnya tidak terdapat huruf *isti'la'*. ـِ + رْ	• مِرۡيَةٖ • فِرۡعَوۡنَ

4.	Ra berbaris (رَ رِ رُ) yang dibaca wakaf, apabila: • Huruf sebelumnya berbaris kasrah. ـِ + رْ • Huruf sebelumnya ya sakinah. ي + رْ • Huruf sebelumnya bertanda sukun yang didahului huruf berbaris kasrah. ـِ + ـْ + رْ	• ٱلۡمَقَابِرَ ﴿٢﴾ • قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾ • ٱلسِّحۡرَ
5.	Ra yang dibaca secara *imalah* (bunyi pertengahan antara bunyi fathah dengan bunyi kasrah). رٜ	• ٱللَّهِ مَجۡرٜىٰهَا

Tanda dan Jenis Wakaf

PEMBETULAN

Tanda Wakaf **Maksud wakaf**: Memberhentikan bacaan di akhir kalimah untuk bernafas dengan tujuan menyambung bacaan semula.	
م Wajib wakaf.	ٱلَّذِينَ يَسۡمَعُونَۘ وَٱلۡمَوۡتَىٰ
∴ ∴ Harus wakaf pada salah satu tempat.	ذَٰلِكَ ٱلۡكِتَٰبُ لَا رَيۡبَۛ فِيهِۛ
قلى Wakaf lebih utama.	وَيَتُوبَ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡۗ وَٱللَّهُ
صلى Wasal lebih utama.	وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ
ج Harus wakaf atau wasal.	مِن صَوۡتِكَۚ إِنَّ أَنكَرَ

4. Jelaskan perbezaan antara ASWJ dengan Muktazilah tentang pelaku dosa besar dan kedudukan iman.

ASWJ	Muktazilah
• Pelaku dosa besar masih dikira mukmin, tetapi dihukum fasiq jika tidak bertaubat.	• Pelaku dosa besar berada di antara mukmin dengan kafir dan kekal di dalam neraka.
• Iman bertambah dan berkurang bergantung kepada amalan manusia. Iman akan bertambah jika melakukan kebaikan, iman akan berkurang jika melakukan kemungkaran dan kemaksiatan.	• Iman tidak bertambah dan berkurang. Iman ada jika melakukan kebaikan, iman hilang jika melakukan kemungkaran.

Maksud istilah

Musyrik	Orang yang menyekutukan Allah ﷻ dengan sesuatu pada zat, sifat dan perbuatan.
Kafir	Orang yang mengingkari salah satu prinsip akidah yang telah dijelaskan oleh al-Quran dan hadis.
Mulhid	Orang yang tidak beragama (*Atheis/free thinker*).
Murtad	Orang yang keluar daripada agama Islam.
Fasiq	Orang yang tidak taat kepada Allah ﷻ dengan melakukan dosa besar atau berterusan melakukan dosa kecil.
Munafik	Orang yang menzahirkan keimanan dan menyembunyikan kekufuran.

RALAT

BIDANG FIQAH TINGKATAN 4

Bidang Fiqah Tingkatan 4

Pelajaran 13

HAJI DAN UMRAH

1. Apakah maksud haji dan umrah?

- **Haji**: Mengunjungi Baitullah al-Haram pada bulan-bulan tertentu untuk mengerjakan ibadat tertentu menurut syarat-syarat tertentu.
- **Umrah**: Mengunjungi Baitullah pada bila-bila masa untuk mengerjakan ibadat tertentu dengan syarat tertentu.

2. Apakah hukum mengerjakan haji?

- Wajib sekali seumur hidup bagi setiap individu yang mukalaf dan berkemampuan.

3. Nyatakan bulan-bulan haji.

- Syawal
- Zulkaedah
- 1 – 13 Zulhijah

4. Nyatakan syarat-syarat wajib haji dan umrah.

- **Islam**: Tidak wajib kepada orang kafir.
- **Baligh**: Cukup umur dan tidak wajib kepada kanak-kanak.
- **Berakal**: Waras dan tidak wajib kepada orang gila.
- **Merdeka**: Tidak wajib kepada hamba.
- **Berkemampuan**: Kesihatan, kewangan dan keselamatan.

5. Jelaskan perbezaan antara rukun haji dengan wajib haji.

Rukun Haji	Wajib Haji
Amalan yang wajib dilakukan. Jika tertinggal, maka ibadat haji tidak sah dan wajib diganti pada tahun berikutnya.	Amalan yang wajib dilakukan. Jika tertinggal, ibadat haji sah tetapi dikenakan dam.

6. Apakah maksud istitaah?

- Berkuasa/berkemampuan dari segi kesihatan, kewangan dan keselamatan.

4. Jelaskan perbezaan antara ASWJ dengan Muktazilah tentang pelaku dosa besar dan kedudukan iman.

ASWJ	Muktazilah
• Pelaku dosa besar masih dikira mukmin, tetapi dihukum fasiq jika tidak bertaubat.	• Pelaku dosa besar berada di antara mukmin dengan kafir dan kekal di dalam neraka.
• Iman bertambah dan berkurang bergantung kepada amalan manusia. Iman akan bertambah jika melakukan kebaikan, iman akan berkurang jika melakukan kemungkaran dan kemaksiatan.	• Iman tidak bertambah dan berkurang. Iman ada jika melakukan kebaikan, iman hilang jika melakukan kemungkaran.

Maksud istilah

Musyrik	Orang yang menyekutukan Allah ﷻ dengan sesuatu pada zat, sifat dan perbuatan.
Kafir	Orang yang mengingkari salah satu prinsip akidah yang telah dijelaskan oleh al-Quran dan hadis.
Mulhid	Orang yang tidak beragama (*Atheis/free thinker*).
Murtad	Orang yang keluar daripada agama Islam.
Fasiq	Orang yang tidak taat kepada Allah ﷻ dengan melakukan dosa besar atau berterusan melakukan dosa kecil.
Munafik	Orang yang menzahirkan keimanan dan menyembunyikan kekufuran.

PEMBETULAN

BIDANG FIQAH TINGKATAN 4

Bidang Fiqah Tingkatan 4

Pelajaran 13

HAJI DAN UMRAH

1. Apakah maksud haji dan umrah?

- **Haji**: Mengunjungi Baitullah al-Haram pada bulan-bulan haji untuk mengerjakan ibadat tertentu menurut syarat-syaratnya.
- **Umrah**: Mengunjungi Baitullah al-Haram pada bila-bila masa untuk mengerjakan ibadat tertentu menurut syarat-syaratnya.

2. Apakah hukum mengerjakan haji?

- Wajib sekali seumur hidup bagi setiap individu yang mukalaf dan berkemampuan.

3. Nyatakan bulan-bulan haji.

- Syawal
- Zulkaedah
- 1 – 13 Zulhijah

4. Nyatakan syarat-syarat wajib haji dan umrah.

- **Islam**: Tidak wajib kepada orang kafir.
- **Baligh**: Cukup umur dan tidak wajib kepada kanak-kanak.
- **Berakal**: Waras dan tidak wajib kepada orang gila.
- **Merdeka**: Tidak wajib kepada hamba.
- **Berkemampuan**: Kesihatan, kewangan dan keselamatan.

5. Jelaskan perbezaan antara rukun haji dengan wajib haji.

Rukun Haji	Wajib Haji
Amalan yang wajib dilakukan. Jika tertinggal, maka ibadat haji tidak sah dan wajib diganti pada tahun berikutnya.	Amalan yang wajib dilakukan. Jika tertinggal, ibadat haji sah tetapi dikenakan dam.

6. Apakah maksud istitaah?

- Berkuasa/berkemampuan dari segi kesihatan, kewangan dan keselamatan.

7. **Senaraikan ciri-ciri kemampuan/istitaah dalam ibadat haji.**
   - Cukup perbelanjaan untuk mengerjakan haji dan umrah pergi dan balik.
   - Cukup keperluan nafkah asas bagi orang yang di bawah tanggungan.
   - Ada kenderaan pergi dan balik.
   - Aman perjalanan pergi dan balik.
   - Sihat tubuh badan.

   Syarat tambahan khusus bagi wanita:
   - Mendapat izin daripada suami/walinya.
   - Ditemani oleh suami atau mahram atau kumpulan perempuan yang boleh dipercayai.

8. **Jelaskan hikmah mengerjakan haji dan umrah dari sudut berikut.**

   Rohani
   - Menghapuskan dosa dan meraih ganjaran syurga.
   - Menzahirkan ketaatan dalam melaksanakan perintah Allah ﷻ.

   Sosial
   - Saling mengenali sesama umat Islam walaupun berbeza bangsa dan negara.

   Politik
   - Menzahirkan kekuatan umat Islam.
   - Dakwah
   - Menyemarakkan perkembangan dakwah Islam ke seluruh alam.

   Ekonomi
   - Meningkatkan taraf hidup umat Islam dengan menabung.
   - Meningkatkan dana umat Islam dan mewujudkan sumber pendapatan baharu.

Rukun haji dan umrah

1. **Nyatakan rukun haji (NWTSBT).**
   - **Niat** ihram.
   - **Wuquf** di Padang Arafah.
   - **Tawaf** di Baitullah.
   - **Sai** dari Safa ke Marwah.
   - **Bergunting/Bercukur**
   - **Tertib** (ikut susunan).

2. **Nyatakan hikmah niat ihram.**
   - Dapat menumpukan sepenuh perhatian kepada ibadat.
   - Hanya memikirkan kebesaran Allah ﷻ.

3. **Jelaskan dua hikmah diwajibkan wuquf.**
   - Memberi keinsafan bahawa semua manusia sama di sisi Allah ﷻ.
   - Mengingatkan kita tentang perhimpunan manusia di padang mahsyar.
   - Mengingatkan kita tempat pertemuan semula Nabi Adam ؑ dan Hawa.
   - Menguji kesabaran dalam beribadat.

4. **Nyatakan dua syarat tawaf.**
   - Menutup aurat.
   - Suci daripada hadas.
   - Di dalam Masjidilharam.
   - Mengelilingi Kaabah 7 pusingan.
   - Mula di penjuru Hajarulaswad.

5. **Nyatakan jenis-jenis tawaf.**
   - Tawaf qudum/tawaf selamat datang.
   - Tawaf ifadah/tawaf rukun.
   - Tawaf widak/tawaf selamat tinggal.
   - Tawaf sunat.

6. **Bilakah jemaah haji melakukan tawaf widak?**
   - Sebelum meninggalkan Makkah.

7. **Apakah maksud bergunting?**
   - Memotong rambut sekurang-kurangnya 3 helai.

8. **Bilakah waktu bergunting/bercukur?**
   - Setelah selesai ibadat sai (umrah).
   - Selepas melontar Jamratul Kubra (haji).

RALAT

9. **Jelaskan dua hikmah bercukur.**
   - Simbol membersihkan diri daripada sifat tercela.
   - Menghapuskan dosa.

10. **Bilakah ibadat sai dilakukan?**
    - Selepas tawaf rukun/ifadah.

11. **Jelaskan syarat sah sai.**
    - Dimulai dari Safa dan disudahi di Marwah.
    - Dilakukan sebanyak 7 kali dengan yakin.
    - Dilakukan selepas tawaf rukun.
    - Berjalan biasa bukan menonggeng kepala/melintang.
    - Berniat sai semasa mula di Safa.

12. **Terangkan dua hikmah ibadat sai.**
    - Menguji kesabaran dalam beribadat.
    - Mendidik umat Islam supaya berdisiplin dalam melakukan sesuatu pekerjaan.
    - Meningkatkan iman/takwa kepada Allah ﷻ.
    - Mengambil iktibar peristiwa Siti Hajar yang berusaha mencari air untuk anaknya, Nabi Ismail ؑ.

Pendidikan Islam SPM

7. **Senaraikan ciri-ciri kemampuan/istitaah dalam ibadat haji.**
   - Cukup perbelanjaan untuk mengerjakan haji dan umrah pergi dan balik.
   - Cukup keperluan nafkah asas bagi orang yang di bawah tanggungan.
   - Ada kenderaan pergi dan balik.
   - Aman perjalanan pergi dan balik.
   - Sihat tubuh badan.

   Syarat tambahan khusus bagi wanita:
   - Mendapat izin daripada suami/walinya.
   - Ditemani oleh suami atau mahram atau kumpulan perempuan yang boleh dipercayai.

8. **Jelaskan hikmah mengerjakan haji dan umrah dari sudut berikut.**

   Rohani
   - Menghapuskan dosa dan meraih ganjaran syurga.
   - Menzahirkan ketaatan dalam melaksanakan perintah Allah ﷻ.

   Sosial
   - Saling mengenali sesama umat Islam walaupun berbeza bangsa dan negara.

   Politik
   - Menzahirkan kekuatan umat Islam.
   - Dakwah
   - Menyemarakkan perkembangan dakwah Islam ke seluruh alam.

   Ekonomi
   - Meningkatkan taraf hidup umat Islam dengan menabung.
   - Meningkatkan dana umat Islam dan mewujudkan sumber pendapatan baharu.

Rukun haji dan umrah

1. **Nyatakan rukun haji (NWTSBT).**
   - **Niat** ihram.
   - **Wuquf** di Padang Arafah.
   - **Tawaf** di Baitullah.
   - **Sai** dari Safa ke Marwah.
   - **Bergunting/Bercukur**
   - **Tertib** (ikut susunan).

2. **Nyatakan hikmah niat ihram.**
   - Dapat menumpukan sepenuh perhatian kepada ibadat.
   - Hanya memikirkan kebesaran Allah ﷻ.

3. **Jelaskan dua hikmah diwajibkan wuquf.**
   - Memberi keinsafan bahawa semua manusia sama di sisi Allah ﷻ.
   - Mengingatkan kita tentang perhimpunan manusia di padang mahsyar.
   - Mengingatkan kita tempat pertemuan semula Nabi Adam ؑ dan Hawa.
   - Menguji kesabaran dalam beribadat.

4. **Nyatakan dua syarat tawaf.**
   - Menutup aurat.
   - Suci daripada hadas.
   - Di dalam Masjidilharam.
   - Mengelilingi Kaabah 7 pusingan.
   - Mula di penjuru Hajarulaswad.

5. **Nyatakan jenis-jenis tawaf.**
   - Tawaf qudum/tawaf selamat datang.
   - Tawaf ifadah/tawaf rukun.
   - Tawaf widak/tawaf selamat tinggal.
   - Tawaf sunat.

6. **Bilakah jemaah haji melakukan tawaf widak?**
   - Sebelum meninggalkan Makkah.

7. **Apakah maksud bergunting?**
   - Memotong rambut sekurang-kurangnya 3 helai.

8. **Bilakah waktu bergunting/bercukur?**
   - Setelah selesai ibadat sai (umrah).
   - Selepas melontar Jamratul Kubra (haji).

PEMBETULAN

9. **Jelaskan dua hikmah bergunting/bercukur.**

   - Simbol membersihkan diri daripada sifat tercela.
   - Menghapuskan dosa.

10. **Bilakah ibadat sai dilakukan?**
    - Selepas tawaf rukun/ifadah.

11. **Jelaskan syarat sah sai.**
    - Dimulai dari Safa dan disudahi di Marwah.
    - Dilakukan sebanyak 7 kali dengan yakin.
    - Dilakukan selepas tawaf rukun.
    - Berjalan biasa bukan menonggeng kepala/melintang.
    - Berniat sai semasa mula di Safa.

12. **Terangkan dua hikmah ibadat sai.**
    - Menguji kesabaran dalam beribadat.
    - Mendidik umat Islam supaya berdisiplin dalam melakukan sesuatu pekerjaan.
    - Meningkatkan iman/takwa kepada Allah ﷻ.
    - Mengambil iktibar peristiwa Siti Hajar yang berusaha mencari air untuk anaknya, Nabi Ismail ؑ.

28

13. Nyatakan maksud tahalul.

- Membebaskan diri daripada larangan yang terdapat semasa ihram.

14. Nyatakan tahalul bagi umrah.

- Tahalul bagi umrah ialah para jemaah bercukur atau bergunting selepas selesai melaksanakan sai.

15. Nyatakan tahalul bagi haji.

Tahalul bagi haji terbahagi kepada dua:

a. Tahalul *awwal*: Boleh dilaksanakan oleh jemaah haji apabila telah melaksanakan dua daripada perkara berikut:
  - Melontar Jamratul Kubra.
  - Tawaf dan sai.
  - Bercukur atau bergunting.

b. Tahalul *tsani*: Boleh dilakukan setelah menyempurnakan tiga perkara tersebut.

Wajib haji dan umrah

1. Senaraikan perkara wajib haji (3M3L).

RALAT

- Berniat ihram di miqat.
- Bermalam di Muzdalifah.
- Melontar di Jamratul Kubra.
- Bermalam di Mina.
- Melontar di ketiga-tiga jamrah.
- Meninggalkan perkara larangan semasa ihram.

2. Jelaskan akibat meninggalkan perkara wajib haji.

- Hajinya sah tetapi perlu membayar dam.

3. Apakah maksud bermalam/mabit di Mina?

- Bermalam/mabit di Mina pada sebahagian besar malam pada malam-malam hari tasyrik (pada 11, 12 dan 13 Zulhijah).

4. Namakan dua jamrah yang wajib dilontar semasa di Mina.

- Jamratul Sughra
- Jamratul Wusta
- Jamratul Kubra

5. Bilakah jemaah haji dikehendaki melontar jamrah?

- Jamratul Kubra sahaja: Selepas bermalam di Muzdalifah, bermula tengah malam 10 Zulhijah. Waktu afdal ialah pagi 10 Zulhijah.
- Semua jamrah: Selepas gelincir matahari 11 – 13 Zulhijah hingga terbit fajar kecuali 13 Zulhijah hingga terbenam matahari.

6. Bilakah ibadat melontar ketiga-tiga jamrah berakhir?

- Ibadat melontar ketiga jamrah berakhir apabila terbenam matahari pada 13 Zulhijah.

7. Apakah maksud miqat?

- Sempadan tempat atau masa yang ditentukan untuk berniat ihram haji atau umrah.

8. Senaraikan jenis-jenis miqat.

- Miqat makani: Sempadan tempat untuk berniat ihram.
- Miqat zamani: Sempadan masa untuk berniat ihram.

9. Nyatakan miqat makani bagi jemaah haji Malaysia.

- Jeddah: Qarnul Manazil
- Madinah: Zulhulaifah (Bir Ali)

10. Nyatakan tempat miqat bagi penduduk luar Makkah.

- Zulhulaifah (Bir Ali): Dari arah Madinah.
- Zatu 'Irq: Dari arah Iraq.
- Qarnul Manazil: Dari arah Malaysia, Asia Tenggara.
- Yalamlam: Dari arah Yaman.
- Juhfah: Dari arah Mesir dan Tunisia.

11. Jelaskan miqat zamani bagi jemaah haji dan umrah.

- Haji: 1 Syawal hingga waktu subuh 10 Zulhijah.
- Umrah: Bila-bila masa.

12. Nyatakan perkara larangan semasa ihram dari aspek:

Kecantikan

- Menyapu minyak rambut.
- Mencabut bulu atau rambut.
- Memotong kuku.

Wangi-wangian

- Memakai wangi-wangian sama ada pada pakaian, badan atau menghidunya.

Pakaian

- Memakai pakaian berjahit atau bercantum (lelaki).
- Menutup kepala (lelaki).
- Menutup muka (perempuan).
- Memakai sarung tangan (lelaki & perempuan).

Alam sekitar

- Berburu binatang buruan.
- Memotong atau merosakkan tumbuhan.

Pendidikan Islam SPM

13. Nyatakan maksud tahalul.

- Membebaskan diri daripada larangan yang terdapat semasa ihram.

14. Nyatakan tahalul bagi umrah.

- Tahalul bagi umrah ialah para jemaah bercukur atau bergunting selepas selesai melaksanakan sai.

15. Nyatakan tahalul bagi haji.

Tahalul bagi haji terbahagi kepada dua:

a. Tahalul *awwal*: Boleh dilaksanakan oleh jemaah haji apabila telah melaksanakan dua daripada perkara berikut:
  - Melontar Jamratul Kubra.
  - Tawaf dan sai.
  - Bercukur atau bergunting.

b. Tahalul *tsani*: Boleh dilakukan setelah menyempurnakan tiga perkara tersebut.

Wajib haji dan umrah

1. Senaraikan perkara wajib haji (3M3L).

PEMBETULAN

- Berniat ihram di **miqat**.
- Bermalam di **Muzdalifah**.
- Me**lontar** di Jamratul Kubra.
- Bermalam di **Mina**.
- Me**lontar** di ketiga-tiga jamrah.
- Meninggalkan perkara **larangan** semasa ihram.

2. Jelaskan akibat meninggalkan perkara wajib haji.

- Hajinya sah tetapi perlu membayar dam.

3. Apakah maksud bermalam/mabit di Mina?

- Bermalam/mabit di Mina pada sebahagian besar malam pada malam-malam hari tasyrik (pada 11, 12 dan 13 Zulhijah).

4. Namakan dua jamrah yang wajib dilontar semasa di Mina.

- Jamratul Sughra
- Jamratul Wusta
- Jamratul Kubra

5. Bilakah jemaah haji dikehendaki melontar jamrah?

- Jamratul Kubra sahaja: Selepas bermalam di Muzdalifah, bermula tengah malam 10 Zulhijah. Waktu afdal ialah pagi 10 Zulhijah.
- Semua jamrah: Selepas gelincir matahari 11 – 13 Zulhijah hingga terbit fajar kecuali 13 Zulhijah hingga terbenam matahari.

6. Bilakah ibadat melontar ketiga-tiga jamrah berakhir?

- Ibadat melontar ketiga jamrah berakhir apabila terbenam matahari pada 13 Zulhijah.

7. Apakah maksud miqat?

- Sempadan tempat atau masa yang ditentukan untuk berniat ihram haji atau umrah.

8. Senaraikan jenis-jenis miqat.

- Miqat makani: Sempadan tempat untuk berniat ihram.
- Miqat zamani: Sempadan masa untuk berniat ihram.

9. Nyatakan miqat makani bagi jemaah haji Malaysia.

- Jeddah: Qarnul Manazil
- Madinah: Zulhulaifah (Bir Ali)

10. Nyatakan tempat miqat bagi penduduk luar Makkah.

- Zulhulaifah (Bir Ali): Dari arah Madinah.
- Zatu 'Irq: Dari arah Iraq.
- Qarnul Manazil: Dari arah Malaysia, Asia Tenggara.
- Yalamlam: Dari arah Yaman.
- Juhfah: Dari arah Mesir dan Tunisia.

11. Jelaskan miqat zamani bagi jemaah haji dan umrah.

- Haji: 1 Syawal hingga waktu subuh 10 Zulhijah.
- Umrah: Bila-bila masa.

12. Nyatakan perkara larangan semasa ihram dari aspek:

Kecantikan

- Menyapu minyak rambut.
- Mencabut bulu atau rambut.
- Memotong kuku.

Wangi-wangian

- Memakai wangi-wangian sama ada pada pakaian, badan atau menghidunya.

Pakaian

- Memakai pakaian berjahit atau bercantum (lelaki).
- Menutup kepala (lelaki).
- Menutup muka (perempuan).
- Memakai sarung tangan (lelaki & perempuan).

Alam sekitar

- Berburu binatang buruan.
- Memotong atau merosakkan tumbuhan.

29

Hubungan Seksual

- Berkahwin, mengahwinkan atau wakil untuk menerima nikah.
- Melakukan perbuatan merangsang syahwat.
- Persetubuhan suami isteri.

13. Jelaskan perbezaan antara haji dengan umrah.

Haji	Aspek	Umrah
Dilakukan pada masa tertentu.	**Masa**	Dilakukan pada bila-bila masa.
Rukun haji ada 6/ Ada wuquf.	**Rukun**	Rukun umrah ada 5/ Tiada wuquf.
Wajib haji ada 6.	**Perkara wajib**	Wajib umrah ada 2.

14. Nyatakan perkara sunat haji dan umrah.

- Mandi sunat ihram.
- Solat sunat ihram.
- Solat sunat selepas tawaf.
- Bertalbiah.
- Mengutip anak batu.

15. Jelaskan perbezaan haji ifrad dan haji tamatuk.

Haji Ifrad	Haji Tamatuk
Mengerjakan haji dan umrah secara berasingan, sama ada melakukan umrah sebelum bulan haji atau mengerjakan haji kemudian umrah pada tahun yang sama.	Mengerjakan umrah terlebih dahulu pada bulan haji kemudian mengerjakan haji pada tahun yang sama.
Lebih afdal.	Kurang afdal.
Tidak dikenakan dam.	Dikenakan dam.
Masa ihram panjang.	Masa ihram singkat/ pendek.

16. Nyatakan jenis-jenis haji dan cara mengerjakannya.

- **Haji ifrad**: Mengerjakan haji dahulu, kemudian mengerjakan umrah pada tahun yang sama.
- **Haji tamatuk**: Mengerjakan umrah dahulu dalam bulan haji, kemudian mengerjakan haji pada tahun yang sama.
- **Haji qiran**: Berniat mengerjakan haji dan umrah secara serentak.

17. Nyatakan kaifiat pelaksanaan haji tamatuk.

- Niat ihram haji.
- Wuquf di Arafah.
- Bermalam di Muzdalifah.
- Melontar jamrah dan bermalam di Mina pada 10, 11, 12 dan 13 Zulhijah.
- Tawaf di Makkah.
- Sai
- Bergunting/bercukur.
- Tertib

RALAT

Jelaskan sebab dikenakan dam ke atas jemaah

- Menunaikan haji secara tamatuk atau qiran.
- Meninggalkan wajib haji atau umrah.
- Melakukan larangan semasa ihram.
- Tidak melakukan tawaf widak.

Bidang Fiqah Tingkatan 4

Pelajaran 14

SEMBELIHAN

1. Nyatakan maksud sembelihan.

- Menyembelih binatang yang halal dimakan dagingnya dengan cara memutuskan urat halkum (saluran pernafasan) dan urat merih (saluran makanan) dengan menggunakan alat yang tajam dengan niat kerana Allah ﷻ.

2. Nyatakan dua rukun sembelihan.

- Penyembelih
- Binatang yang disembelih.
- Alat sembelihan

3. Nyatakan syarat sah sembelihan.

Penyembelih

- Beragama Islam/Ahli kitab.
- RALAT ...n sembelihan kerana Allah ﷻ.

Binatang sembelihan

- Masih mempunyai *hayat mustaqirrah.*
- Putus urat halkum dan merih.

Alat sembelihan

- Alatan yang boleh melukakan binatang sembelihan kecuali kuku, gigi dan tulang.

4. Nyatakan perkara sunat ketika menyembelih.

Penyembelih

- Membaca basmalah.
- Menghadap ke arah kiblat.
- Menajamkan pisau.
- Melakukan sembelihan pada siang hari.

Binatang Sembelihan

- Membaringkan binatang ke sebelah rusuk kirinya.

Alat sembelihan

- Menggunakan alatan yang tajam seperti pisau.

Hubungan Seksual

- Berkahwin, mengahwinkan atau wakil untuk menerima nikah.
- Melakukan perbuatan merangsang syahwat.
- Persetubuhan suami isteri.

13. Jelaskan perbezaan antara haji dengan umrah.

Haji	Aspek	Umrah
Dilakukan pada bulan haji sahaja.	**Masa**	Dilakukan pada bila-bila masa sepanjang tahun.
Wajib wuquf.	**Rukun**	Tiada wuquf.
- Bermalam di Muzdalifah. - Melontar tujuh anak batu di Jamratul Kubra. - Bermalam di Mina. - Melontar tujuh anak batu pada ketiga-tiga jamrah.	**Perkara wajib**	- Tiada bermalam di Muzdalifah. - Tiada melontar tujuh anak batu di Jamratul Kubra. - Tiada bermalam di Mina. - Tiada melontar tujuh anak batu pada ketiga-tiga jamrah.

14. Nyatakan perkara sunat haji dan umrah.

- Mandi sunat ihram.
- Solat sunat ihram.
- Solat sunat selepas tawaf.
- Bertalbiah.
- Mengutip anak batu.

15. Jelaskan perbezaan haji ifrad dan haji tamatuk.

Haji Ifrad	Haji Tamatuk
Mengerjakan haji dan umrah secara berasingan, sama ada melakukan umrah sebelum bulan haji atau mengerjakan haji kemudian umrah pada tahun yang sama.	Mengerjakan umrah terlebih dahulu pada bulan haji kemudian mengerjakan haji pada tahun yang sama.
Tidak dikenakan dam.	Dikenakan dam.
Masa ihram panjang.	Masa ihram singkat/ pendek.

16. Nyatakan jenis-jenis haji dan cara mengerjakannya.

- **Haji ifrad**: Mengerjakan haji dahulu, kemudian mengerjakan umrah pada tahun yang sama.
- **Haji tamatuk**: Mengerjakan umrah dahulu dalam bulan haji, kemudian mengerjakan haji pada tahun yang sama.
- **Haji qiran**: Berniat mengerjakan haji dan umrah secara serentak.

17. Nyatakan kaifiat pelaksanaan haji tamatuk.

- Niat ihram haji.
- Wuquf di Arafah.
- Bermalam di Muzdalifah.
- Melontar jamrah dan bermalam di Mina pada 10, 11, 12 dan 13 Zulhijah.
- Tawaf di Makkah.
- Sai
- Bergunting/bercukur.

PEMBETULAN

18. Jelaskan sebab dikenakan dam ke atas jemaah haji.

- Menunaikan haji secara tamatuk atau qiran.
- Meninggalkan wajib haji atau umrah.
- Melakukan larangan semasa ihram.
- Tidak melakukan tawaf widak.

Bidang Fiqah Tingkatan 4

Pelajaran 14

SEMBELIHAN

1. Nyatakan maksud sembelihan.

- Menyembelih binatang yang halal dimakan dagingnya dengan cara memutuskan urat halkum (saluran pernafasan) dan urat merih (saluran makanan) dengan menggunakan alat yang tajam dengan niat kerana Allah ﷻ.

2. Nyatakan dua rukun sembelihan.

- Penyembelih
- Binatang yang disembelih.
- Alat sembelihan

3. Nyatakan syarat sah sembelihan.

Penyembelih

- Beragama Islam/Ahli kitab.
- Melakukan sembelihan kerana Allah ﷻ.

Binatang sembelihan

- Masih mempunyai *hayat mustaqirrah.*
- PEMBETULAN ... dan merih.

Alat sembelihan

- Alatan yang boleh melukakan binatang sembelihan kecuali kuku, gigi dan tulang.

4. Nyatakan perkara sunat ketika menyembelih.

Penyembelih

- Membaca basmalah.
- Menghadap ke arah kiblat.
- Menajamkan pisau.
- Melakukan sembelihan pada siang hari.

Binatang Sembelihan

- Membaringkan binatang ke sebelah rusuk kirinya.

Alat sembelihan

- Menggunakan alatan yang tajam seperti pisau.

Bidang Fiqah Tingkatan 5

Pelajaran 12

PERKAHWINAN

UNIT 1: PERKAHWINAN

1. Nyatakan maksud perkahwinan.

- Akad yang menghalalkan persetubuhan antara lelaki dengan perempuan menurut hukum syarak.

2. Terangkan dua daripada hukum berkahwin.

- **Harus**: Tiada desakan atau halangan untuk berkahwin.
- **Sunat**: Mempunyai keinginan untuk berkahwin dan mampu menyediakan nafkah zahir dan batin.
- **Wajib**: Bimbang akan terjerumus ke dalam kemaksiatan sekiranya tidak berkahwin dan mampu memberi nafkah zahir dan batin.
- **Makruh**: Mempunyai keinginan untuk berkahwin tetapi tidak mampu memberikan nafkah untuk pasangannya seperti menghidap mati pucuk atau berpenyakit.
- **Haram**: Bertujuan menzalimi atau memudaratkan pasangan.

3. Jelaskan golongan wanita yang haram dikahwini.

Haram selamanya	Haram sementara
Keturunan Ibu, nenek dan ke atas, anak perempuan, cucu perempuan, adik-beradik perempuan seibu sebapa atau sebapa atau seibu, anak perempuan daripada adik-beradik lelaki atau adik-beradik perempuan sama ada seibu sebapa atau sebapa atau seibu, ibu saudara, nenek saudara.	• Mengahwini perempuan yang ada hubungan nasab dengan isteri dalam satu masa. • Perempuan yang masih isteri orang. • Perempuan musyrik sehingga dia masuk Islam. • Isteri yang telah ditalak tiga sebelum dia berkahwin kemudian bercerai dan habis tempoh idah dengan suami baharu.
Penyusuan Ibu susuan, ibu bagi ibu susuan dan ke atas, ibu bagi suami ibu susuan dan ke atas, anak-anak ibu susua adik-beradik susuan, anak saudara beradik susuan, adik-beradik ibu susuan, adik-beradik bagi suami ibu susuan.	
Persemendaan Ibu tiri dan ke atas, ibu mentua (nasab atau susuan), anak tiri apabila ibunya telah disetubuhi, menantu perempuan dan ke bawah.	

RALAT

4. Jelaskan dua hikmah perkahwinan.

- Memenuhi tuntutan batin yang merupakan fitrah manusia.
- Memelihara diri daripada keruntuhan akhlak dan pelbagai gejala sosial yang boleh mencemarkan maruah.
- Memupuk kasih sayang antara suami dengan isteri.
- Menjalinkan hubungan persaudaraan antara kedua-dua belah keluarga suami dan isteri.
- Mewujudkan ketenangan jiwa melalui hubungan cinta yang halal.
- Mendapat zuriat yang sah/memelihara keturunan yang baik untuk generasi akan datang.
- Menghindari perbuatan seks secara bebas yang boleh membawa jangkitan penyakit.

Pendidikan Islam SPM

Bidang Fiqah Tingkatan 5

Pelajaran 12

PERKAHWINAN

UNIT 1: PERKAHWINAN

1. Nyatakan maksud perkahwinan.

- Akad yang menghalalkan persetubuhan antara lelaki dengan perempuan menurut hukum syarak.

2. Terangkan dua daripada hukum berkahwin.

- Harus: Tiada desakan atau halangan untuk berkahwin.
- Sunat: Mempunyai keinginan untuk berkahwin dan mampu menyediakan nafkah zahir dan batin.
- Wajib: Bimbang akan terjerumus ke dalam kemaksiatan sekiranya tidak berkahwin dan mampu memberi nafkah zahir dan batin.
- Makruh: Mempunyai keinginan untuk berkahwin tetapi tidak mampu memberikan nafkah untuk pasangannya seperti menghidap mati pucuk atau berpenyakit.
- Haram: Bertujuan menzalimi atau memudaratkan pasangan.

3. Jelaskan golongan wanita yang haram dikahwini.

Haram selamanya	Haram sementara
Keturunan Ibu, nenek dan ke atas, anak perempuan, cucu perempuan, adik-beradik perempuan seibu sebapa atau sebapa atau seibu, anak perempuan daripada adik-beradik lelaki atau adik-beradik perempuan sama ada seibu sebapa atau sebapa atau seibu, ibu saudara, nenek saudara.	• Mengahwini perempuan yang ada hubungan nasab dengan isteri dalam satu masa. • Perempuan yang masih isteri orang. • Perempuan musyrik sehingga dia masuk Islam. • Isteri yang telah ditalak tiga sebelum dia berkahwin dan disetubuhi kemudian bercerai dan habis tempoh idah dengan suami baharu.
Penyusuan Ibu susuan, ibu bagi ibu susuan dan ke atas, ibu bagi suami ibu susuan dan ke atas, anak-anak ibu susu adik-beradik susuan, anak beradik susuan, adik-beradik ibu susuan, adik-beradik bagi suami ibu susuan.	
Persemendaan Ibu tiri dan ke atas, ibu mentua (nasab atau susuan), anak tiri apabila ibunya telah disetubuhi, menantu perempuan dan ke bawah.	

PEMBETULAN

4. Jelaskan dua hikmah perkahwinan.

- Memenuhi tuntutan batin yang merupakan fitrah manusia.
- Memelihara diri daripada keruntuhan akhlak dan pelbagai gejala sosial yang boleh mencemarkan maruah.
- Memupuk kasih sayang antara suami dengan isteri.
- Menjalinkan hubungan persaudaraan antara kedua-dua belah keluarga suami dan isteri.
- Mewujudkan ketenangan jiwa melalui hubungan cinta yang halal.
- Mendapat zuriat yang sah/memelihara keturunan yang baik untuk generasi akan datang.
- Menghindari perbuatan seks secara bebas yang boleh membawa jangkitan penyakit.

38

5. **Senaraikan rukun nikah (SISWA).**
   - Bakal **suami**
   - Bakal **isteri**
   - Dua orang **saksi**
   - **Wali**
   - Lafaz **akad** nikah (*sighah*) iaitu ijab dan kabul.

6. **Jelaskan maksud bagi rukun nikah berikut.**

   Bakal suami
   - Lelaki yang dikahwini oleh seseorang perempuan.

   Bakal isteri
   - Perempuan yang dikahwini oleh seseorang lelaki.

   Saksi
   - Orang yang menyaksikan dan boleh mengesahkan akad nikah.

   Wali
   - Orang yang mempunyai kelayakan untuk menikahkan pengantin perempuan.

   Lafaz akad nikah (*sighah*)
   - Ijab ialah lafaz yang diucapkan oleh wali atau wakilnya manakala kabul ialah lafaz yang diucapkan oleh bakal suami atau wakilnya.

7. **Nyatakan dua syarat bakal suami.**
   - Islam
   - Lelaki yang telah dikenal pasti.
   - Bukan mahram kepada bakal isteri seperti mahram nasab, penyusuan atau persemendaan.
   - Bukan dalam keadaan ihram haji atau umrah.
   - Tidak mempunyai empat orang isteri pada satu masa.

8. **Nyatakan dua syarat bakal isteri.**
   - Islam
   - Perempuan yang telah dikenal pasti.
   - Bukan mahram kepada bakal suami seperti mahram nasab, penyusuan atau persemendaan.
   - Bukan dalam keadaan ihram haji atau umrah.
   - Bukan isteri orang atau dalam idah talak rajii.

RALAT

Wali

1. **Nyatakan dua syarat wali.**
   - Islam
   - Lelaki
   - Baligh
   - Berakal
   - Adil, iaitu tidak melakukan dosa besar atau dosa kecil secara berterusan.
   - Merdeka
   - Bukan dalam keadaan ihram haji atau umrah.
   - Tidak dipaksa mewalikan.
   - Tiada penyakit yang mencacatkan fikiran seperti nyanyuk atau gila.
   - Mampu memelihara dan menguruskan hartanya.

2. **Nyatakan dua jenis wali berserta contoh.**
   - **Wali mujbir**: Bapa dan datuk sebelah bapa dan ke atas.
   - **Wali bukan mujbir**: Adik beradik lelaki seibu sebapa, adik beradik lelaki sebapa, anak saudara lelaki daripada adik beradik lelaki seibu sebapa, anak saudara lelaki daripada adik beradik lelaki sebapa, anak lelaki kepada anak saudara lelaki seibu sebapa, anak lelaki kepada anak saudara lelaki sebapa, bapa saudara sebelah bapa seibu sebapa, bapa saudara sebelah bapa sebapa, sepupu lelaki daripada bapa saudara sebelah bapa seibu sebapa, sepupu lelaki daripada bapa saudara sebelah bapa sebapa, wali hakim.

3. **Jelaskan dua sebab perpindahan wali nasab kepada wali hakim.**
   - Tidak mempunyai wali nasab.
   - Wali nasab berada jauh melebihi dua marhalah.
   - Wali hilang dan tidak dapat dikesan.
   - Anak tidak sah taraf.
   - Saudara baharu (mualaf) yang tiada wali nasab yang layak.
   - Wali dalam ihram haji atau umrah.
   - Wali enggan mewalikan pernikahan.
   - Wali sendiri yang hendak berkahwin dengan perempuan tersebut dan tiada wali lain yang setaraf (sepupu lelaki yang akan mengahwini sepupu perempuan).

Saksi

1. **Nyatakan dua syarat saksi nikah.**
   - Islam
   - Lelaki
   - Berakal
   - Adil
   - Pendengaran yang baik.
   - Penglihatan yang baik.
   - Merdeka

2. **Jelaskan dua kepentingan/hikmah diadakan saksi dalam perkahwinan.**
   - Memberi keterangan jika berlaku sesuatu pertikaian.
   - Menjamin sesuatu perkahwinan itu sah.
   - Memuliakan perkahwinan.
   - Mengelakkan berlakunya fitnah.
   - Memuliakan majlis akad nikah.

Pendidikan Islam SPM

5. **Senaraikan rukun nikah (SISWA).**
   - Bakal **suami**
   - Bakal **isteri**
   - Dua orang **saksi**
   - **Wali**
   - Lafaz **akad** nikah (*sighah*) iaitu ijab dan kabul.

6. **Jelaskan maksud bagi rukun nikah berikut.**

   Bakal suami
   - Lelaki yang dikahwini oleh seseorang perempuan.

   Bakal isteri
   - Perempuan yang dikahwini oleh seseorang lelaki.

   Saksi
   - Orang yang menyaksikan dan boleh mengesahkan akad nikah.

   Wali
   - Orang yang mempunyai kelayakan untuk menikahkan pengantin perempuan.

   Lafaz akad nikah (*sighah*)
   - Ijab ialah lafaz yang diucapkan oleh wali atau wakilnya manakala kabul ialah lafaz yang diucapkan oleh bakal suami atau wakilnya.

7. **Nyatakan dua syarat bakal suami.**
   - Islam
   - Lelaki yang telah dikenal pasti.
   - Bukan mahram kepada bakal isteri seperti mahram nasab, penyusuan atau persemendaan.
   - Bukan dalam keadaan ihram haji atau umrah.
   - Tidak mempunyai empat orang isteri pada satu masa.

8. **Nyatakan dua syarat bakal isteri.**
   - Islam
   - Perempuan yang telah dikenal pasti.
   - Bukan mahram kepada bakal suami seperti mahram nasab, penyusuan atau persemendaan.
   - Bukan dalam keadaan ihram haji atau umrah.
   - Bukan isteri orang atau dalam idah.

PEMBETULAN

Wali

1. **Nyatakan dua syarat wali.**
   - Islam
   - Lelaki
   - Baligh
   - Berakal
   - Adil, iaitu tidak melakukan dosa besar atau dosa kecil secara berterusan.
   - Merdeka
   - Bukan dalam keadaan ihram haji atau umrah.
   - Tidak dipaksa mewalikan.
   - Tiada penyakit yang mencacatkan fikiran seperti nyanyuk atau gila.
   - Mampu memelihara dan menguruskan hartanya.

2. **Nyatakan dua jenis wali berserta contoh.**
   - **Wali mujbir**: Bapa dan datuk sebelah bapa dan ke atas.
   - **Wali bukan mujbir**: Adik beradik lelaki seibu sebapa, adik beradik lelaki sebapa, anak saudara lelaki daripada adik beradik lelaki seibu sebapa, anak saudara lelaki daripada adik beradik lelaki sebapa, anak lelaki kepada anak saudara lelaki seibu sebapa, anak lelaki kepada anak saudara lelaki sebapa, bapa saudara sebelah bapa seibu sebapa, bapa saudara sebelah bapa sebapa, sepupu lelaki daripada bapa saudara sebelah bapa seibu sebapa, sepupu lelaki daripada bapa saudara sebelah bapa sebapa, wali hakim.

3. **Jelaskan dua sebab perpindahan wali nasab kepada wali hakim.**
   - Tidak mempunyai wali nasab.
   - Wali nasab berada jauh melebihi dua marhalah.
   - Wali hilang dan tidak dapat dikesan.
   - Anak tidak sah taraf.
   - Saudara baharu (mualaf) yang tiada wali nasab yang layak.
   - Wali dalam ihram haji atau umrah.
   - Wali enggan mewalikan pernikahan.
   - Wali sendiri yang hendak berkahwin dengan perempuan tersebut dan tiada wali lain yang setaraf (sepupu lelaki yang akan mengahwini sepupu perempuan).

Saksi

1. **Nyatakan dua syarat saksi nikah.**
   - Islam
   - Lelaki
   - Berakal
   - Adil
   - Pendengaran yang baik.
   - Penglihatan yang baik.
   - Merdeka

2. **Jelaskan dua kepentingan/hikmah diadakan saksi dalam perkahwinan.**
   - Memberi keterangan jika berlaku sesuatu pertikaian.
   - Menjamin sesuatu perkahwinan itu sah.
   - Memuliakan perkahwinan.
   - Mengelakkan berlakunya fitnah.
   - Memuliakan majlis akad nikah.

39

Sighah

1. Akad nikah mengandungi lafaz ijab dan kabul. Apakah maksud ijab dan kabul?
- Ijab ialah lafaz yang diucapkan oleh wali atau wakilnya.
- Kabul ialah lafaz yang diucapkan oleh bakal suami atau wakilnya.

2. Jelaskan dua syarat lafaz akad nikah (*sighah*).
- Menggunakan lafaz "kahwin" atau "nikah" atau terjemahan yang tepat daripada kedua-duanya.
- Lafaz ijab dan kabul hendaklah jelas bukan secara kiasan.
- Ijab dan kabul hendaklah berturutan dan tidak diselangi dengan perkataan lain.
- Lafaz akad nikah hendaklah berkuat kuasa serta-merta kesannya.
- Kelayakan wali dan bakal suami berkekalan sehingga selesai akad.
- Tidak dibataskan dengan tempoh masa.

3. Nyatakan contoh lafaz akad yang tidak sah.
- Lafaz akad nikah yang kesannya tertangguh pada masa hadapan: Wali melafazkan "Apabila tiba bulan Ramadan, aku kahwinkan engkau dengan anak perempuanku."
- Lafaz taklik: Wali melafazkan "Sekiranya anak perempuanku berjaya dalam peperiksaan, aku kahwinkan engkau dengannya."
- Wali pengsan setelah melafazkan ijab dan sebelum bakal suami melafazkan kabul.

Perkara yang berkaitan dengan perkahwinan dalam Islam

1. Jelaskan ciri-ciri pemilihan calon suami dan isteri.
- Penghayatan agama yang baik.
- Akhlak yang mulia.
- Keturunan yang baik.
- Sekufu
- Pasangan yang sihat.
- Rupa paras yang baik.

2. Apakah maksud kufu?
- Persamaan taraf lelaki dan perempuan daripada pelbagai aspek seperti agama dan kesolehan, pekerjaan, keturunan dan keilmuan.

Merisik dan meminang

1. Nyatakan hukum melihat perempuan yang hendak dipinang.
- Harus

2. Jelaskan maksud merisik dan meminang.
- **Merisik**: Proses sebelum meminang untuk mengenal pasti status bakal isteri.
- **Meminang**: Lamaran seorang lelaki kepada seorang perempuan untuk dijadikan calon isteri menurut uruf setempat.

3. Nyatakan anggota yang harus dilihat semasa meminang.
- Muka dan tapak tangan

4. Jelaskan dua amalan yang bertentangan dengan syarak dalam peminangan.
- Mengadakan majlis besar-besaran hingga membazir.
- Majlis mempunyai unsur maksiat seperti majlis tari menari.
- Pasangan dibenarkan bergaul bebas.

5. Terangkan cara peminangan dalam Islam.
- Menggunakan lafaz secara terus terang seperti "Aku ingin mengahwini kamu."
- Menggunakan bahasa kiasan seperti "Saya ingin memetik bunga di taman."

Mahar

1. Nyatakan maksud mahar.
- Pemberian yang bernilai atau berfaedah. Wajib diberikan oleh suami kepada isterinya dengan sebab akad nikah.

2. Apakah hukum pemberian mahar?
- Wajib

3. Nyatakan hukum menyebut mahar semasa akad nikah.
- Sunat

> **Info:**
>
> **Kadar mahar:** Mahar tidak mempunyai kadar yang tertentu dan tidak semestinya dalam bentuk tunai.
>
> **Bentuk mahar:** Sesuatu yang bernilai atau berfaedah, sah dijadikan mahar seperti duit dan emas.

4. Apakah perbezaan mahar dan hantaran.

Mahar	Hantaran
Pemberian wajib daripada suami kepada isteri.	Pemberian/hadiah daripada suami kepada isteri.
Hukumnya wajib.	Hukumnya harus.
Ditetapkan oleh syarak.	Adat sahaja.

RALAT

Pendidikan Islam SPM

Sighah

1. Akad nikah mengandungi lafaz ijab dan kabul. Apakah maksud ijab dan kabul?
- Ijab ialah lafaz yang diucapkan oleh wali atau wakilnya.
- Kabul ialah lafaz yang diucapkan oleh bakal suami atau wakilnya.

2. Jelaskan dua syarat lafaz akad nikah (*sighah*).
- Menggunakan lafaz "kahwin" atau "nikah" atau terjemahan yang tepat daripada kedua-duanya.
- Lafaz ijab dan kabul hendaklah jelas bukan secara kiasan.
- Ijab dan kabul hendaklah berturutan dan tidak diselangi dengan perkataan lain.
- Lafaz akad nikah hendaklah berkuat kuasa serta-merta kesannya.
- Kelayakan wali dan bakal suami berkekalan sehingga selesai akad.
- Tidak dibataskan dengan tempoh masa.

3. Nyatakan contoh lafaz akad yang tidak sah.
- Lafaz akad nikah yang kesannya tertangguh pada masa hadapan: Wali melafazkan "Apabila tiba bulan Ramadan, aku kahwinkan engkau dengan anak perempuanku."
- Lafaz taklik: Wali melafazkan "Sekiranya anak perempuanku berjaya dalam peperiksaan, aku kahwinkan engkau dengannya."
- Wali pengsan setelah melafazkan ijab dan sebelum bakal suami melafazkan kabul.

Perkara yang berkaitan dengan perkahwinan dalam Islam

1. Jelaskan ciri-ciri pemilihan calon suami dan isteri.
- Penghayatan agama yang baik.
- Akhlak yang mulia.
- Keturunan yang baik.
- Sekufu
- Pasangan yang sihat.
- Rupa paras yang baik.

2. Apakah maksud kufu?
- Persamaan taraf lelaki dan perempuan daripada pelbagai aspek seperti agama dan kesolehan, pekerjaan, keturunan dan keilmuan.

Merisik dan meminang

1. Nyatakan hukum melihat perempuan yang hendak dipinang.
- Sunat

2. Jelaskan maksud merisik dan meminang.
- **Merisik**: Proses sebelum meminang untuk mengenal pasti status bakal isteri.
- **Meminang**: Lamaran seorang lelaki kepada seorang perempuan untuk dijadikan calon isteri menurut uruf setempat.

3. Nyatakan anggota yang harus dilihat semasa meminang.
- Muka dan tapak tangan

4. Jelaskan dua amalan yang bertentangan dengan syarak dalam peminangan.
- Mengadakan majlis besar-besaran hingga membazir.
- Majlis mempunyai unsur maksiat seperti majlis tari menari.
- Pasangan dibenarkan bergaul bebas.

5. Terangkan cara peminangan dalam Islam.
- Menggunakan lafaz secara terus terang seperti "Aku ingin mengahwini kamu."
- Menggunakan bahasa kiasan seperti "Saya ingin memetik bunga di taman."

Mahar

1. Nyatakan maksud mahar.
- Pemberian yang bernilai atau berfaedah. Wajib diberikan oleh suami kepada isterinya dengan sebab akad nikah.

2. Apakah hukum pemberian mahar?
- Wajib

3. Nyatakan hukum menyebut mahar semasa akad nikah.
- Sunat

> **Info:**
>
> **Kadar mahar:** Mahar tidak mempunyai kadar yang tertentu dan tidak semestinya dalam bentuk tunai.
>
> **Bentuk mahar:** Sesuatu yang bernilai atau berfaedah, sah dijadikan mahar seperti duit dan emas.

4. Apakah perbezaan mahar dan hantaran.

Mahar	Hantaran
Pemberian wajib daripada suami kepada isteri.	Pemberian/hadiah daripada suami kepada isteri.
Hukumnya wajib.	Hukumnya harus.
Ditetapkan oleh syarak.	Adat sahaja.

PEMBETULAN

- **Harta yang diwasiatkan**
  - Harta yang bernilai.
  - Harta yang boleh berpindah milik.
  - Harta yang harus dan bukan sesuatu yang haram.
- ***Sighah* (ijab dan kabul)**
  - Lafaz wasiat boleh digunakan sama ada jelas atau kiasan.

    Contoh lafaz jelas: Kata Ali, "Aku berwasiat rumahku kepada Zaim selepas aku mati."

    Contoh lafaz kiasan: Kata Ali, "Hartaku ini untuk Zahid." berserta dengan niat wasiat.
  - Penerimaan wasiat berlaku selepas kematian pewasiat.

5. Jelaskan pembahagian harta wasiat.

- Majoriti ulama berpendapat bagi orang yang meninggalkan anggota waris, kadarnya tidak lebih daripada 1/3 harta.

6. Terangkan dua hikmah wasiat dalam Islam.

- Mendapat ganjaran pahala yang berpanjangan (1m) walaupun selepas meninggal dunia (1m).
- Memanfaatkan harta (1m) bagi tujuan kebajikan masyarakat melalui wasiat (1m).
- Menjamin kelangsungan operasi sesebuah organisasi (1m) melalui suntikan dana daripada wasiat (1m).
- Menjaga kebajikan orang yang hampir dengan si mati (1m) seperti anak angkat atau anggota waris yang tidak layak menerima harta pusaka (1m).

Faraid

1. Apakah maksud faraid?

- Pembahagian harta seorang Islam yang telah meninggal dunia kepada anggota warisnya menurut hukum syarak.

2. Apakah hukum faraid?

- Wajib

3. Jelaskan rukun dan syarat sah faraid.

- **Orang yang mewariskan harta**
  - Kematiannya telah disahkan.
  - Sekiranya kematian belum disahkan, pembahagian harta tidak dibenarkan.
- **Waris**
  - Waris masih hidup.
  - Mengetahui status hubungan dengan si mati.
- **Harta pusaka**
  - Harta yang dimiliki oleh si mati.
  - Sekiranya harta pusaka tidak dimiliki oleh si mati, pembahagiannya tidak sah.

4. Nyatakan jenis waris.

- Ashabul Furud: Waris yang menerima harta pusaka mengikut kadar yang telah ditetapkan oleh syarak.
- Asabah: Waris yang menerima baki harta pusaka selepas dibahagikan kepada Ashabul Furud.

5. Jelaskan jenis-jenis asabah yang terdapat dalam hukum faraid berserta contohnya.

- ***Asabah bi al-nafsi***: Anggota waris yang terdiri daripada kaum lelaki, iaitu bapa/datuk/anak lelaki/cucu lelaki dari anak lelaki/saudara lelaki kandung/saudara lelaki sebapa/bapa saudara kandung/bapa saudara sebapa/anak lelaki bapa saudara kandung/anak lelaki bapa saudara sebapa.
- ***Asabah bi al-ghairi***: Waris perempuan dengan sebab adanya anggota waris lelaki, iaitu anak perempuan dengan anak lelaki/cucu perempuan dengan cucu lelaki/saudara kandung perempuan dengan saudara kandung lelaki/saudara perempuan sebapa dengan saudara lelaki sebapa.
- ***Asabah ma'a al-ghairi***: Waris perempuan dengan sebab adanya anggota waris perempuan yang lain, iaitu saudara perempuan kandung, saudara perempuan sebapa berkongsi dengan anak perempuan atau cucu perempuan.

6. Jelaskan pembahagian harta pusaka kepada bapa/ibu/suami/isteri/anak lelaki/anak perempuan.

- **Bapa**
  - 1/6 sekiranya mempunyai anak lelaki.
  - Asabah sekiranya tiada anak.
  - 1/6 dan asabah sekiranya mempunyai anak perempuan sahaja.
- **Ibu**
  - 1/3 sekiranya tiada anak atau terdapat hanya seorang saudara lelaki atau perempuan.
  - **RALAT** 1/6 sekiranya mempunyai anak atau terdapat lebih daripada dua orang saudara lelaki atau perempuan.
  - 1/3 daripada baki sekiranya hanya mempunyai ibu, ayah, suami atau isteri.
- **Suami**
  - 1/2 sekiranya tiada anak.
  - 1/4 sekiranya mempunyai anak.
- **Isteri**
  - 1/4 sekiranya tiada anak.
  - 1/8 sekiranya mempunyai anak.

Pendidikan Islam SPM

- **Harta yang diwasiatkan**
  - Harta yang bernilai.
  - Harta yang boleh berpindah milik.
  - Harta yang harus dan bukan sesuatu yang haram.
- ***Sighah* (ijab dan kabul)**
  - Lafaz wasiat boleh digunakan sama ada jelas atau kiasan.

    Contoh lafaz jelas: Kata Ali, "Aku berwasiat rumahku kepada Zaim selepas aku mati."

    Contoh lafaz kiasan: Kata Ali, "Hartaku ini untuk Zahid." berserta dengan niat wasiat.
  - Penerimaan wasiat berlaku selepas kematian pewasiat.

5. Jelaskan pembahagian harta wasiat.

- Majoriti ulama berpendapat bagi orang yang meninggalkan anggota waris, kadarnya tidak lebih daripada 1/3 harta.

6. Terangkan dua hikmah wasiat dalam Islam.

- Mendapat ganjaran pahala yang berpanjangan (1m) walaupun selepas meninggal dunia (1m).
- Memanfaatkan harta (1m) bagi tujuan kebajikan masyarakat melalui wasiat (1m).
- Menjamin kelangsungan operasi sesebuah organisasi (1m) melalui suntikan dana daripada wasiat (1m).
- Menjaga kebajikan orang yang hampir dengan si mati (1m) seperti anak angkat atau anggota waris yang tidak layak menerima harta pusaka (1m).

Faraid

1. Apakah maksud faraid?

- Pembahagian harta seorang Islam yang telah meninggal dunia kepada anggota warisnya menurut hukum syarak.

2. Apakah hukum faraid?

- Wajib

3. Jelaskan rukun dan syarat sah faraid.

- **Orang yang mewariskan harta**
  - Kematiannya telah disahkan.
  - Sekiranya kematian belum disahkan, pembahagian harta tidak dibenarkan.
- **Waris**
  - Waris masih hidup.
  - Mengetahui status hubungan dengan si mati.
- **Harta pusaka**
  - Harta yang dimiliki oleh si mati.
  - Sekiranya harta pusaka tidak dimiliki oleh si mati, pembahagiannya tidak sah.

4. Nyatakan jenis waris.

- Ashabul Furud: Waris yang menerima harta pusaka mengikut kadar yang telah ditetapkan oleh syarak.
- Asabah: Waris yang menerima baki harta pusaka selepas dibahagikan kepada Ashabul Furud.

5. Jelaskan jenis-jenis asabah yang terdapat dalam hukum faraid berserta contohnya.

- ***Asabah bi al-nafsi***: Anggota waris yang terdiri daripada kaum lelaki, iaitu bapa/datuk/anak lelaki/cucu lelaki dari anak lelaki/saudara lelaki kandung/saudara lelaki sebapa/bapa saudara kandung/bapa saudara sebapa/anak lelaki bapa saudara kandung/anak lelaki bapa saudara sebapa.
- ***Asabah bi al-ghairi***: Waris perempuan dengan sebab adanya anggota waris lelaki, iaitu anak perempuan dengan anak lelaki/cucu perempuan dengan cucu lelaki/saudara kandung perempuan dengan saudara kandung lelaki/saudara perempuan sebapa dengan saudara lelaki sebapa.
- ***Asabah ma'a al-ghairi***: Waris perempuan dengan sebab adanya anggota waris perempuan yang lain, iaitu saudara perempuan kandung, saudara perempuan sebapa berkongsi dengan anak perempuan atau cucu perempuan.

6. Jelaskan pembahagian harta pusaka kepada bapa/ibu/suami/isteri/anak lelaki/anak perempuan.

- **Bapa**
  - 1/6 sekiranya mempunyai anak lelaki.
  - Asabah sekiranya tiada anak.
  - 1/6 dan asabah sekiranya mempunyai anak perempuan sahaja.
- **Ibu**
  - 1/3 sekiranya tiada anak atau terdapat hanya seorang saudara lelaki atau perempuan.
  - **PEMBETULAN** 1/6 sekiranya mempunyai anak atau terdapat dua atau lebih saudara lelaki atau perempuan.
  - 1/3 daripada baki sekiranya hanya mempunyai ibu, ayah, suami atau isteri.
- **Suami**
  - 1/2 sekiranya tiada anak.
  - 1/4 sekiranya mempunyai anak.
- **Isteri**
  - 1/4 sekiranya tiada anak.
  - 1/8 sekiranya mempunyai anak.

48

- **Anak lelaki**
  - Seluruh harta sekiranya tiada anak perempuan.
  - *Asabah bi al-nafsi.*
- **Anak perempuan**
  - 1/2 sekiranya anak tunggal perempuan.
  - 2/3 sekiranya terdapat dua atau lebih anak perempuan.
  - *Asabah bi al-ghairi* sekiranya mempunyai anak lelaki.

7. Terangkan dua hikmah pensyariatan faraid.

- Mengelakkan berlaku pertelingkahan dalam pembahagian harta (1m) yang menjejaskan kebahagiaan dalam keluarga (1m).
- Menjamin kelangsungan hidup waris (1m) selepas kematian orang yang mewariskan harta (1m).
- Menegakkan keadilan bagi pihak waris (1m) supaya tidak ditipu oleh pihak yang tidak bertanggungjawab (1m).
- Mengekalkan kasih sayang (1m) dalam kalangan anggota keluarga (1m).

Bidang Fiqah Tingkatan 5

Pelajaran 15

JENAYAH DALAM ISLAM

1. Nyatakan maksud jenayah dalam Islam.

- Kesalahan-kesalahan yang dinyatakan hukumannya dalam al-Quran, *al-Sunnah* dan sebahagiannya daripada mahkamah.

2. Nyatakan hukum melaksanakan hukuman jenayah dalam Islam.

- Wajib

3. Nyatakan hukuman kesalahan jenayah dalam Islam.

- Hudud
- Qisas
- Takzir

4. Nyatakan maksud hukum hudud.

- Hukuman keseksaan yang telah ditetapkan jenis dan bentuknya dalam al-Quran dan *al-Sunnah.*

5. Apakah hukum hukuman hudud?

- Wajib

RALAT

6. Nyatakan jenis kesalahan di bawah jenayah hudud berserta hukumannya.

- **Minum arak**: Meminum sebarang bahan yang memabukkan sama ada dinamakan arak atau tidak, banyak atau sedikit.

  Hukumannya: Sebat 40 kali
- **Mencuri**: Mengambil harta orang lain secara tersembunyi (tanpa kerelaannya) dengan tujuan memilikinya.

  Hukumannya: Potong tangan dan memulangkan barang yang dicuri.
- **Qazaf**: Tuduhan zina atau penafian nasab terhadap orang yang baik akhlaknya.

  Hukumannya: Sebat 80 kali dan tidak diterima sebagai saksi.
- **Zina**: Melakukan persetubuhan haram tanpa nikah yang sah antara lelaki dengan perempuan.

  Hukumannya:
  - Penzina bukan muhsan (belum berkahwin): Sebat 100 kali dan buang daerah selama 1 tahun.
  - Penzina muhsan (sudah berkahwin): Direjam dengan batu sampai mati.
- **Merompak**: Melakukan serangan dengan menggunakan kekerasan untuk merampas harta, membunuh atau menakutkan orang awam secara terbuka.

  Hukumannya:
  - Dibunuh kemudian dipalang (berlaku rampasan harta dan pembunuhan).
  - Dibunuh (tidak berlaku rampasan harta tetapi berlaku pembunuhan).
  - Dipotong tangan dan kaki secara bersilang (berlaku rampasan harta tetapi tidak berlaku pembunuhan).
  - Buang daerah (tidak berlaku rampasan harta dan tidak berlaku pembunuhan).

7. Nyatakan maksud hukuman qisas.

- Hukuman keseksaan yang telah ditetapkan jenis dan bentuk hukumannya secara balasan yang sama seperti dalam al-Quran dan *al-Sunnah*.

8. Nyatakan hukum qisas.

- Wajib jika mangsa atau waris mangsa mahukan balasan yang sama.
- Namun demikian, mangsa atau waris mangsa boleh menggantikan balasan tersebut dengan diat atau memaafkannya.

- **Anak lelaki**
  - Seluruh harta sekiranya tiada waris yang lain.
  - (*Asabah bi al-nafsi.*)
- **Anak perempuan**
  - 1/2 sekiranya anak tunggal perempuan.
  - 2/3 sekiranya terdapat dua atau lebih anak perempuan.
  - *Asabah bi al-ghairi* sekiranya mempunyai anak lelaki.

7. Terangkan dua hikmah pensyariatan faraid.

- Mengelakkan berlaku pertelingkahan dalam pembahagian harta (1m) yang menjejaskan kebahagiaan dalam keluarga (1m).
- Menjamin kelangsungan hidup waris (1m) selepas kematian orang yang mewariskan harta (1m).
- Menegakkan keadilan bagi pihak waris (1m) supaya tidak ditipu oleh pihak yang tidak bertanggungjawab (1m).
- Mengekalkan kasih sayang (1m) dalam kalangan anggota keluarga (1m).

Bidang Fiqah Tingkatan 5

Pelajaran 15

JENAYAH DALAM ISLAM

1. Nyatakan maksud jenayah dalam Islam.

- Kesalahan-kesalahan yang dinyatakan hukumannya dalam al-Quran, *al-Sunnah* dan sebahagiannya daripada mahkamah.

2. Nyatakan hukum melaksanakan hukuman jenayah dalam Islam.

- Wajib

3. Nyatakan hukuman kesalahan jenayah dalam Islam.

- Hudud
- Qisas
- Takzir

4. Nyatakan maksud hukum hudud.

- Hukuman keseksaan yang telah ditetapkan jenis dan bentuknya dalam al-Quran dan *al-Sunnah.*

5. Apakah hukum hukuman hudud?

- Wajib

PEMBETULAN

6. Nyatakan jenis kesalahan di bawah jenayah hudud berserta hukumannya.

- **Minum arak**: Meminum sebarang bahan yang memabukkan sama ada dinamakan arak atau tidak, banyak atau sedikit.

  Hukumannya: Sebat 40 kali
- **Mencuri**: Mengambil harta orang lain secara tersembunyi (tanpa kerelaannya) dengan tujuan memilikinya.

  Hukumannya: Potong tangan dan memulangkan barang yang dicuri.
- **Qazaf**: Tuduhan zina atau penafian nasab terhadap orang yang baik akhlaknya.

  Hukumannya: Sebat 80 kali dan tidak diterima sebagai saksi.
- **Zina**: Melakukan persetubuhan haram tanpa nikah yang sah antara lelaki dengan perempuan.

  Hukumannya:
  - Penzina bukan muhsan (belum berkahwin): Sebat 100 kali dan buang daerah selama 1 tahun.
  - Penzina muhsan (sudah berkahwin): Direjam dengan batu sampai mati.
- **Merompak**: Melakukan serangan dengan menggunakan kekerasan untuk merampas harta, membunuh atau menakutkan orang awam secara terbuka.

  Hukumannya:
  - Dibunuh kemudian dipalang (berlaku rampasan harta dan pembunuhan).
  - Dibunuh (tidak berlaku rampasan harta tetapi berlaku pembunuhan).
  - Dipotong tangan dan kaki secara bersilang (berlaku rampasan harta tetapi tidak berlaku pembunuhan).
  - Buang daerah (tidak berlaku rampasan harta dan tidak berlaku pembunuhan).

7. Nyatakan maksud hukuman qisas.

- Hukuman keseksaan yang telah ditetapkan jenis dan bentuk hukumannya secara balasan yang sama seperti dalam al-Quran dan *al-Sunnah*.

8. Nyatakan hukum qisas.

- Wajib jika mangsa atau waris mangsa mahukan balasan yang sama.
- Namun demikian, mangsa atau waris mangsa boleh menggantikan balasan tersebut dengan diat atau memaafkannya.

- Semangat jihad yang tinggi dalam menguasai pelbagai bidang ilmu seperti ilmu bahasa, sains, kejuruteraan dan perubatan berjaya memartabatkan tamadun Islam.
- Peranan institusi pendidikan seperti masjid dan istana khalifah sebagai pusat pengajian ilmu Islam dan penyebaran dakwah.

Politik
- Kebijaksanaan Khalifah Abu Ja'far al-Mansur menjadikan Baghdad sebagai pusat pentadbiran negara.
- Pemberontakan dan perbalahan daripada golongan Syiah di Baghdad dan golongan utara dan selatan Syria berjaya dihapuskan.
- Kestabilan politik Kerajaan Abbasiyah mendorong khalifah memajukan negara.

Ekonomi
- Kedudukan Baghdad di tengah-tengah laluan perdagangan dari timur dan barat menjadikannya sebagai pusat tumpuan aktiviti perdagangan.
- Sektor pertanian, perindustrian dan perdagangan berjaya mendominasi pasaran antarabangsa kerana berupaya memenuhi permintaan pasaran semasa.
- Inisiatif khalifah membina empangan, pusat-pusat perniagaan dan rumah api sebagai prasarana pertanian dan perdagangan.
- Sumber dan pengurusan baitulmal yang sistematik menyebabkan kerajaan dapat menyediakan prasarana dan peluang pekerjaan untuk rakyat.

Sosial
- Layanan yang adil daripada khalifah dengan menghapuskan penindasan dan perhambaan.
- Kebebasan mengamalkan agama mewujudkan suasana harmoni dalam kalangan masyarakat.
- Orang bukan Islam khususnya orang Parsi diberikan peluang memegang jawatan utama dalam pentadbiran negara seperti jawatan Perdana Menteri.

Ketenteraan
- Strategi peperangan yang mantap seperti strategi al-Karadis telah berjaya mengalahkan serangan musuh.
- Inovasi peralatan peperangan yang moden dan canggih ketika itu seperti *manjanik*, *dabbabah* dan *barud*.
- Keprihatinan pemimpin menjaga kebajikan tentera diutamakan melalui pemberian gaji dan bonus.
- Dasar keterbukaan keanggotaan tentera kepada orang bukan Arab seperti Parsi dan Turki berjaya mengukuhkan kekuatan pasukan.

Pendidikan
- Aktiviti penterjemahan bahasa asing ke dalam bahasa Arab menggalakkan penguasaan dan kemahiran pelbagai disiplin ilmu.
- Perkembangan pelbagai bidang ilmu berjaya melahirkan ramai sarjana dan ilmuan seperti Ibnu Sina, Jabir al-Hayyan dan al-Idrisi.
- Galakan khalifah seperti al-Ma'mun dengan memberi biasiswa kepada pelajar-pelajar cemerlang.
- Kemudahan institusi pendidikan seperti masjid, istana khalifah, perpustakaan dan pusat pengajian yang berperanan sebagai pusat perkembangan ilmu.

8. Jelaskan dua faktor kemerosotan Kerajaan Abbasiyah dari sudut berikut.

Politik
- Campur tangan pegawai berbangsa Parsi dan Turki dalam pemerintahan.
- Perebutan kuasa antara khalifah seperti al-Muntasir dan al-Mu'taz menyebabkan institusi khalifah semakin lemah.
- Perpecahan beberapa wilayah sehingga memberi peluang kepada pembentukan kerajaan kecil seperti Saljuk dan Buwaih.

Sosial
- Kebajikan rakyat terabai akibat kelemahan pentadbiran khalifah.
- Pemberontakan dalam kalangan puak Syiah dan Khawarij sehingga menganggu ketenteraman awam.

Ekonomi
- Rusuhan dan pemberontakan sering berlaku [...]kan pedagang luar tidak datang ke Baghdad dan menyebabkan dana baitulmal merosot.

RALAT

- Sektor pertanian merosot kerana sistem pengairan tidak dapat dibaiki ekoran masalah kewangan.

Ketenteraan
- Pertahanan ketenteraan yang lemah memudahkan serangan daripada pihak musuh seperti Georgia dan Armenia.
- Serangan daripada tentera Mongol (Halagu Khan) telah meruntuhkan kekuatan Kerajaan Abbasiyah.

- Semangat jihad yang tinggi dalam menguasai pelbagai bidang ilmu seperti ilmu bahasa, sains, kejuruteraan dan perubatan berjaya memartabatkan tamadun Islam.
- Peranan institusi pendidikan seperti masjid dan istana khalifah sebagai pusat pengajian ilmu Islam dan penyebaran dakwah.

Politik
- Kebijaksanaan Khalifah Abu Ja'far al-Mansur menjadikan Baghdad sebagai pusat pentadbiran negara.
- Pemberontakan dan perbalahan daripada golongan Syiah di Baghdad dan golongan utara dan selatan Syria berjaya dihapuskan.
- Kestabilan politik Kerajaan Abbasiyah mendorong khalifah memajukan negara.

Ekonomi
- Kedudukan Baghdad di tengah-tengah laluan perdagangan dari timur dan barat menjadikannya sebagai pusat tumpuan aktiviti perdagangan.
- Sektor pertanian, perindustrian dan perdagangan berjaya mendominasi pasaran antarabangsa kerana berupaya memenuhi permintaan pasaran semasa.
- Inisiatif khalifah membina empangan, pusat-pusat perniagaan dan rumah api sebagai prasarana pertanian dan perdagangan.
- Sumber dan pengurusan baitulmal yang sistematik menyebabkan kerajaan dapat menyediakan prasarana dan peluang pekerjaan untuk rakyat.

Sosial
- Layanan yang adil daripada khalifah dengan menghapuskan penindasan dan perhambaan.
- Kebebasan mengamalkan agama mewujudkan suasana harmoni dalam kalangan masyarakat.
- Orang bukan Arab khususnya orang Parsi diberikan peluang memegang jawatan utama dalam pentadbiran negara seperti jawatan Perdana Menteri.

Ketenteraan
- Strategi peperangan yang mantap seperti strategi al-Karadis telah berjaya mengalahkan serangan musuh.
- Inovasi peralatan peperangan yang moden dan canggih ketika itu seperti *manjanik*, *dabbabah* dan *barud*.
- Keprihatinan pemimpin menjaga kebajikan tentera diutamakan melalui pemberian gaji dan bonus.
- Dasar keterbukaan keanggotaan tentera kepada orang bukan Arab seperti Parsi dan Turki berjaya mengukuhkan kekuatan pasukan.

Pendidikan
- Aktiviti penterjemahan bahasa asing ke dalam bahasa Arab menggalakkan penguasaan dan kemahiran pelbagai disiplin ilmu.
- Perkembangan pelbagai bidang ilmu berjaya melahirkan ramai sarjana dan ilmuan seperti Ibnu Sina, Jabir al-Hayyan dan al-Idrisi.
- Galakan khalifah seperti al-Ma'mun dengan memberi biasiswa kepada pelajar-pelajar cemerlang.
- Kemudahan institusi pendidikan seperti masjid, istana khalifah, perpustakaan dan pusat pengajian yang berperanan sebagai pusat perkembangan ilmu.

8. Jelaskan dua faktor kemerosotan Kerajaan Abbasiyah dari sudut berikut.

Politik
- Campur tangan pegawai berbangsa Parsi dan Turki dalam pemerintahan.
- Perebutan kuasa antara khalifah seperti al-Muntasir dan al-Mu'taz menyebabkan institusi khalifah semakin lemah.
- Perpecahan beberapa wilayah sehingga memberi peluang kepada pembentukan kerajaan kecil seperti Saljuk dan Buwaih.

Sosial
- Kebajikan rakyat terabai akibat kelemahan pentadbiran khalifah.
- Pemberontakan dalam kalangan puak Syiah dan Khawarij sehingga menganggu ketenteraman awam.

Ekonomi
- Rusuhan dan pemberontakan sering berlaku [...]dagang luar tidak datang ke Baghdad [...]nyebabkan dana baitulmal merosot.

PEMBETULAN

- Sektor pertanian merosot kerana sistem pengairan tidak dapat dibaiki ekoran masalah kewangan.

Ketenteraan
- Pertahanan ketenteraan yang lemah memudahkan serangan daripada pihak musuh seperti Georgia dan Armenia.
- Serangan daripada tentera Mongol (Halagu Khan) telah meruntuhkan kekuatan Kerajaan Abbasiyah.

2. **Nyatakan dua tokoh Mazhab Hanafi.**
   - Abu Hassan al-Karkhi
   - ‘Alauddin al-Kasani
   - Ibnu ‘Abidin
   - Muhammad al-Sarakhsi
   - Jamaluddin al-Zaila‘i

RALAT

3. **Jelaskan contoh kesungguhan Imam Abu Hanifah dalam menuntut ilmu.**
   - Mendalami ilmu fiqah kerana berpendapat ilmu fiqah memerlukan kemahiran dan pertimbangan akal yang mendalam dalam menguasai sesuatu hukum dengan baik.

Imam Malik

1. **Nyatakan dua bukti yang menunjukkan kecintaan Imam Malik terhadap Rasulullah ﷺ.**
   - Mencintai Rasulullah ﷺ sehingga tidak sanggup menunggang kuda dalam kota Madinah kerana menghormati jasad Rasulullah ﷺ yang dimakamkan di sana.
   - Memuliakan majlis pengajian hadis Rasulullah ﷺ dengan memakai pakaian yang bersih dan wangi-wangian.
2. **Jelaskan bukti yang menunjukkan Imam Malik sangat mencintai ilmu.**
   - Menghormati dan sangat mencintai ilmu dengan berpegang kepada prinsip “murid mencari guru”.
   - Memuliakan majlis pengajian ilmu dengan memakai pakaian yang bersih dan wangi-wangian.
   - Sanggup berkorban harta demi menuntut ilmu.
   - Sanggup berpanas terik dan menahan kesejukan demi menuntut ilmu kerana berpegang pada prinsip, iaitu “seseorang itu tidak akan sampai kepada apa-apa yang dihajati daripada ilmunya sehingga dia benar-benar sanggup berkorban dalam apa-apa jua keadaan”.
3. **Nyatakan dua daripada tokoh Mazhab Maliki.**
   - Ibnu al-Rushd
   - Imam al-Qurtubi
   - Abu Bakar ibnu al-‘Arabi
   - Ibnu Abdil Bar
   - Syeikh al-Dusuki

Imam al-Syafi‘i

1. **Jelaskan bukti kesungguhan Imam al-Syafi‘i dalam menuntut ilmu.**
   - Sanggup bermusafir jauh, berguru dengan ramai tokoh ilmuan yang terkemuka sehingga ke Madinah, Baghdad dan Mesir dalam masa yang lama semata-mata kerana kecintaan terhadap ilmu.
2. **Nyatakan dua tokoh Mazhab Syafi‘i.**
   - Abu Ma‘ali al-Juwaini
   - Abu Hamid al-Ghazali
   - Abu Ishak al-Syairazi
   - RALAT a bin Syarf al-Nawawi
   - Ibnu Hajar al-Haitami

Imam Ahmad bin Hanbal

1. **Nyatakan dua tokoh Mazhab Hanbali.**
   - Ibnu Qudamah al-Maqdisi
   - Abdul Halim Ibnu Taimiyyah
   - Ibnu Qayyim al-Jawziyyah
   - Al-Qadhi Abu Ya‘la al-Farra’
   - Abu Bakar Ghulam al-Hilal

RALAT

2. **Jelaskan kesungguhan Imam Ahmad bin Hanbal dalam menuntut ilmu.**
   - Sanggup dipukul dan diseksa dalam penjara semasa pemerintahan Khalifah al-Ma’mun kerana bertegas dan berpegang teguh mempertahankan pendiriannya tentang “al-Quran bukan makhluk”.
3. **Terangkan dua iktibar daripada keunggulan tokoh.**
   - Kita hendaklah mencontohi kegigihan dan kesabaran imam mazhab dalam menuntut ilmu sebagai bukti kecintaan terhadap ilmu.
   - Kita hendaklah menghormati perbezaan pandangan antara mazhab supaya masyarakat hidup harmoni.
   - Kita hendaklah mengamalkan ilmu yang dipelajari supaya hidup diberkati Allah ﷻ.
   - Kita hendaklah menyebarkan ilmu dan kepakaran yang dimiliki agar dapat memberi manfaat kepada manusia sejagat.
   - Kita hendaklah berwaspada dalam meneliti sumber-sumber ilmu agar tidak terpesong daripada syariat Islam.
4. **Bagaimanakah anda dapat mencontohi ketinggian akhlak imam mazhab untuk menjadi murid yang cemerlang di dunia dan di akhirat?** KBAT

   Cadangan isi:
   - Memuliakan ilmu.
   - Menyempurnakan ibadat wajib dan memperbanyak ibadat *nawafil*/sunat.
   - Mengamalkan akhlak yang mulia.
   - Mencintai/mengamalkan ajaran rasul dalam kehidupan.
   - Sanggup berjauhan dengan keluarga demi menuntut ilmu.

Pendidikan Islam SPM

2. **Nyatakan dua tokoh Mazhab Hanafi.**
   - Abu Hassan al-Karkhi
   - ‘Alauddin al-Kasani
   - Ibnu ‘Abidin
   - Muhammad al-Sarkhasi
   - Jamaluddin al-Zaila‘i

PEMBETULAN

3. **Jelaskan contoh kesungguhan Imam Abu Hanifah dalam menuntut ilmu.**
   - Mendalami ilmu fiqah kerana berpendapat ilmu fiqah memerlukan kemahiran dan pertimbangan akal yang mendalam dalam menguasai sesuatu hukum dengan baik.

Imam Malik

1. **Nyatakan dua bukti yang menunjukkan kecintaan Imam Malik terhadap Rasulullah ﷺ.**
   - Mencintai Rasulullah ﷺ sehingga tidak sanggup menunggang kuda dalam kota Madinah kerana menghormati jasad Rasulullah ﷺ yang dimakamkan di sana.
   - Memuliakan majlis pengajian hadis Rasulullah ﷺ dengan memakai pakaian yang bersih dan wangi-wangian.
2. **Jelaskan bukti yang menunjukkan Imam Malik sangat mencintai ilmu.**
   - Menghormati dan sangat mencintai ilmu dengan berpegang kepada prinsip “murid mencari guru”.
   - Memuliakan majlis pengajian ilmu dengan memakai pakaian yang bersih dan wangi-wangian.
   - Sanggup berkorban harta demi menuntut ilmu.
   - Sanggup berpanas terik dan menahan kesejukan demi menuntut ilmu kerana berpegang pada prinsip, iaitu “seseorang itu tidak akan sampai kepada apa-apa yang dihajati daripada ilmunya sehingga dia benar-benar sanggup berkorban dalam apa-apa jua keadaan”.
3. **Nyatakan dua daripada tokoh Mazhab Maliki.**
   - Ibnu al-Rushd
   - Imam al-Qurtubi
   - Abu Bakar ibnu al-‘Arabi
   - Ibnu Abdil Bar
   - Syeikh al-Dusuki

Imam al-Syafi‘i

1. **Jelaskan bukti kesungguhan Imam al-Syafi‘i dalam menuntut ilmu.**
   - Sanggup bermusafir jauh, berguru dengan ramai tokoh ilmuan yang terkemuka sehingga ke Madinah, Baghdad dan Mesir dalam masa yang lama semata-mata kerana kecintaan terhadap ilmu.
2. **Nyatakan dua tokoh Mazhab Syafi‘i.**
   - Abu Ma‘ali al-Juwaini
   - Abu Hamid al-Ghazali
   - Abu Ishak al-Syairazi
   - PEMBETULAN arf al-Nawawi
   - Ibnu Hajar al-Haitami

Imam Ahmad bin Hanbal

1. **Nyatakan dua tokoh Mazhab Hanbali.**
   - Ibnu Qudamah al-Maqdisi
   - Abdul Halim Ibnu Taimiyyah
   - Ibnu Qayyim al-Jawziyyah
   - Al-Qadhi Abu Ya‘la al-Farra’
   - Abu Bakar Ghulam al-Khalal

PEMBETULAN

2. **Jelaskan kesungguhan Imam Ahmad bin Hanbal dalam menuntut ilmu.**
   - Sanggup dipukul dan diseksa dalam penjara semasa pemerintahan Khalifah al-Ma’mun kerana bertegas dan berpegang teguh mempertahankan pendiriannya tentang “al-Quran bukan makhluk”.
3. **Terangkan dua iktibar daripada keunggulan tokoh.**
   - Kita hendaklah mencontohi kegigihan dan kesabaran imam mazhab dalam menuntut ilmu sebagai bukti kecintaan terhadap ilmu.
   - Kita hendaklah menghormati perbezaan pandangan antara mazhab supaya masyarakat hidup harmoni.
   - Kita hendaklah mengamalkan ilmu yang dipelajari supaya hidup diberkati Allah ﷻ.
   - Kita hendaklah menyebarkan ilmu dan kepakaran yang dimiliki agar dapat memberi manfaat kepada manusia sejagat.
   - Kita hendaklah berwaspada dalam meneliti sumber-sumber ilmu agar tidak terpesong daripada syariat Islam.
4. **Bagaimanakah anda dapat mencontohi ketinggian akhlak imam mazhab untuk menjadi murid yang cemerlang di dunia dan di akhirat?** KBAT

   Cadangan isi:
   - Memuliakan ilmu.
   - Menyempurnakan ibadat wajib dan memperbanyak ibadat *nawafil*/sunat.
   - Mengamalkan akhlak yang mulia.
   - Mencintai/mengamalkan ajaran rasul dalam kehidupan.
   - Sanggup berjauhan dengan keluarga demi menuntut ilmu.

61

5. Sebagai seorang pelajar, bagaimana anda mencontohi keperibadian tokoh-tokoh Imam Mazhab? KBAT

Cadangan isi:

- Berani menyatakan kebenaran walaupun berhadapan dengan cabaran yang besar.
- Berusaha meneroka bidang baharu.
- Sentiasa gigih menuntut ilmu.
- Sanggup berkorban untuk mendapatkan ilmu.

BIDANG SIRAH DAN TAMADUN ISLAM TINGKATAN 5

Bidang Sirah dan Tamadun Islam Tingkatan 5

Pelajaran 16

KERAJAAN UTHMANIYAH

1. Jelaskan dengan ringkas sejarah Kerajaan Uthmaniyah.

- **Asal nama kerajaan**: Bersempena nama Uthman bin Ertughrul
- **Pengasas**: Uthman bin Ertughrul
- **Tempoh pemerintahan**: 1299M – 1924M
- **Keluasan pemerintahan**: Meliputi sebahagian besar Asia, Eropah dan Afrika.
- **Bilangan pemerintah**: 37 orang.
- **Antara pemerintah terkenal**: Sultan Uthman bin Ertughrul, Sultan Murad I, Sultan Muhammad al-Fatih dan Sultan Sulaiman al-Qanuni.
- **Pemerintah pertama**: Sultan Uthman bin Ertughrul
- **Pemerintah terakhir**: Sultan Abdul Majid II
- **Pusat p**[illegible] RALAT [illegible]t (1299M – 1355M), Bursa (1335M – 1363M), Edirne (1363M – 1453M) dan Istanbul (1453M – 192[illegible]).

2. Nyatakan ketokohan/riwayat hidup sultan yang terkenal pada zaman Kerajaan Uthmaniyah.

	Uthman bin Ertughrul	Murad I bin Urkhan	Muhamad al-Fatih	Sulaiman al-Qanuni bin Salim I
Nama penuh	Uthman bin Ertughrul	Murad I bin Urkhan	Muhamad al-Fatih bin Murad II	Sulaiman al-Qanuni bin Salim I
Tarikh lahir	656H/1258M	726H/1326M	RALAT [illegible]	900H/1494M
Tarikh mangkat	726H/1326M	791H/1389M	886H/1481M	974H/1566M
Tempoh pemerintahan	27 tahun	30 tahun	31 tahun	48 tahun
Jawatan	Pemerintah pertama	Pemerintah ketiga	Pemerintah ketujuh	Pemerintah kesepuluh

5. Sebagai seorang pelajar, bagaimana anda mencontohi keperibadian tokoh-tokoh Imam Mazhab? KBAT

Cadangan isi:

- Berani menyatakan kebenaran walaupun berhadapan dengan cabaran yang besar.
- Berusaha meneroka bidang baharu.
- Sentiasa gigih menuntut ilmu.
- Sanggup berkorban untuk mendapatkan ilmu.

BIDANG SIRAH DAN TAMADUN ISLAM TINGKATAN 5

Bidang Sirah dan Tamadun Islam Tingkatan 5

Pelajaran 16

KERAJAAN UTHMANIYAH

1. Jelaskan dengan ringkas sejarah Kerajaan Uthmaniyah.

- **Asal nama kerajaan**: Bersempena nama Uthman bin Ertughrul
- **Pengasas**: Uthman bin Ertughrul
- **Tempoh pemerintahan**: 1299M – 1924M
- **Keluasan pemerintahan**: Meliputi sebahagian besar Asia, Eropah dan Afrika.
- **Bilangan pemerintah**: 37 orang.
- **Antara pemerintah terkenal**: Sultan Uthman bin Ertughrul, Sultan Murad I, Sultan Muhammad al-Fatih dan Sultan Sulaiman al-Qanuni.
- **Pemerintah pertama**: Sultan Uthman bin Ertughrul
- **Pemerintah terakhir**: Sultan Abdul Majid II
- PEMBETULAN [illegible]t (1299M – 1335M), Bursa (1335M – 1363M), Edirne (1363M – 1453M) dan Istanbul (1453M – 192[illegible]).

2. Nyatakan ketokohan/riwayat hidup sultan yang terkenal pada zaman Kerajaan Uthmaniyah.

	Uthman bin Ertughrul	Murad I bin Urkhan	Muhamad al-Fatih	Sulaiman al-Qanuni bin Salim I
Nama penuh	Uthman bin Ertughrul	Murad I bin Urkhan	Muhamad al-Fatih bin Murad II	Sulaiman al-Qanuni bin Salim I
Tarikh lahir	656H/1258M	726H/1325M	PEMBETULAN	900H/1494M
Tarikh mangkat	726H/1326M	791H/1388M	886H/1481M	974H/1566M
Tempoh pemerintahan	27 tahun	30 tahun	31 tahun	48 tahun
Jawatan	Pemerintah pertama	Pemerintah ketiga	Pemerintah ketujuh	Pemerintah kesepuluh

- Mendapat kedudukan yang mulia di sisi Allah ﷻ kerana sentiasa bersyukur.
- Membudayakan sikap merendah diri demi kepentingan Islam.

Bidang Akhlak Islamiah Tingkatan 5

Pelajaran 19

ISTIQAMAH JALAN MENUJU MUJAHADAH

1. Nyatakan maksud istiqamah.

- Maksud istiqamah ialah ketaatan yang berterusan dalam melaksanakan suruhan Allah ﷻ dan menjauhi larangan-Nya.

2. Terangkan dua cara untuk memiliki sifat istiqamah.

- Sentiasa bermujahadah melawan hawa nafsu agar berterusan mengamalkan sifat mahmudah.
- Sentiasa berdoa memohon bantuan Allah ﷻ agar dapat melaksanakan segala suruhan dan meninggalkan larangan-Nya secara berterusan.
- Sentiasa membaca dan mengambil iktibar daripada kisah para rasul yang istiqamah melakukan kebaikan.
- Sentiasa muhasabah diri agar ikhlas dan sabar dalam setiap tindakan.
- Sentiasa mempelajari ilmu dengan istiqamah supaya menjadi amalan dalam kehidupan.
- Sentiasa berkawan dengan rakan yang berdisiplin dalam melakukan kebaikan.

3. Nyatakan satu contoh sifat istiqamah Rasulullah ﷺ dalam ibadat dan dakwah.

Ibadat

- Rasulullah ﷺ istiqamah beribadat kepada Allah ﷻ. Baginda tidak jemu memohon keampunan daripada Allah ﷻ walaupun Baginda seorang yang maksum.

RALAT

Dakwah

- Rasulullah ﷺ tetap berdakwah menyebarkan agama Islam walaupun menghadapi pelbagai kesusahan dan ancaman. Sifat istiqamah Rasulullah ﷺ dalam berdakwah terserlah melalui ketegasan Baginda yang tidak akan meninggalkan usaha dakwah walaupun digantikan dengan kesenangan dunia.

4. Terangkan dua hikmah mengamalkan sifat istiqamah.

- Menzahirkan individu yang berakhlak mulia kerana melaksanakan kebaikan secara berterusan.
- Membentuk insan yang teguh pendirian dalam mempertahankan kebenaran.
- Memperkukuh jati diri dengan sifat sabar dan tidak berputus asa untuk berjaya.
- Memupuk sikap sanggup berkorban harta dan nyawa demi mempertahankan Islam.
- Membangunkan ekonomi kerana komitmen semua pihak untuk memajukan negara.
- Melahirkan sifat kebersamaan dalam masyarakat kerana sentiasa menjaga kepentingan bersama.

Bidang Akhlak Islamiah Tingkatan 5

Pelajaran 20

ALAM SEKITAR PENENANG MINDA

1. Apakah maksud alam sekitar?

- Segala benda hidup dan bukan hidup yang terdapat di sekeliling manusia.

2. Terangkan adab-adab menjaga alam sekitar.

- Sentiasa mengekalkan ekosistem kehidupan flora dan fauna agar tidak terancam dan pupus.
- Sentiasa memelihara dan memulihara alam sekitar dengan tidak melakukan sebarang kerosakan seperti penanaman semula pokok bakau.
- Sentiasa berusaha mengekalkan keceriaan dan kebersihan alam sekitar seperti bergotong-royong membersihkan kawasan rumah dan asrama.
- Sentiasa menjaga kelestarian alam seperti menjaga kebersihan sungai.
- Sentiasa mengamalkan cara hidup yang mesra ...m seperti amalan kitar semula.
- Sentiasa berhemah dan tidak membazir menggunakan sumber air.

3. Terangkan dua hikmah mengamalkan adab menjaga alam sekitar.

- Melahirkan insan yang mencintai alam sekitar kerana menyedari tanggungjawab yang diamanahkan.
- Melapangkan fikiran dan menenangkan jiwa kerana melihat keindahan alam.

- Mendapat kedudukan yang mulia di sisi Allah ﷻ kerana sentiasa bersyukur.
- Membudayakan sikap merendah diri demi kepentingan Islam.

Bidang Akhlak Islamiah Tingkatan 5

Pelajaran 19

ISTIQAMAH JALAN MENUJU MUJAHADAH

1. Nyatakan maksud istiqamah.

- Maksud istiqamah ialah ketaatan yang berterusan dalam melaksanakan suruhan Allah ﷻ dan menjauhi larangan-Nya.

2. Terangkan dua cara untuk memiliki sifat istiqamah.

- Sentiasa bermujahadah melawan hawa nafsu agar berterusan mengamalkan sifat mahmudah.
- Sentiasa berdoa memohon bantuan Allah ﷻ agar dapat melaksanakan segala suruhan dan meninggalkan larangan-Nya secara berterusan.
- Sentiasa membaca dan mengambil iktibar daripada kisah para rasul yang istiqamah melakukan kebaikan.
- Sentiasa muhasabah diri agar ikhlas dan sabar dalam setiap tindakan.
- Sentiasa mempelajari ilmu dengan istiqamah supaya menjadi amalan dalam kehidupan.
- Sentiasa berkawan dengan rakan yang berdisiplin dalam melakukan kebaikan.

3. Nyatakan satu contoh sifat istiqamah Rasulullah ﷺ dalam ibadat dan dakwah.

Ibadat

- Rasulullah ﷺ istiqamah beribadat kepada Allah ﷻ. Baginda tidak jemu memohon keampunan daripada Allah ﷻ walaupun Baginda seorang yang maksum.
- Rasulullah ﷺ bertaubat dan beristighfar lebih 70 kali sehari.

PEMBETULAN

Dakwah

- Rasulullah ﷺ tetap berdakwah menyebarkan agama Islam walaupun menghadapi pelbagai kesusahan dan ancaman. Sifat istiqamah Rasulullah ﷺ dalam berdakwah terserlah melalui ketegasan Baginda yang tidak akan meninggalkan usaha dakwah walaupun digantikan dengan kesenangan dunia.

4. Terangkan dua hikmah mengamalkan sifat istiqamah.

- Menzahirkan individu yang berakhlak mulia kerana melaksanakan kebaikan secara berterusan.
- Membentuk insan yang teguh pendirian dalam mempertahankan kebenaran.
- Memperkukuh jati diri dengan sifat sabar dan tidak berputus asa untuk berjaya.
- Memupuk sikap sanggup berkorban harta dan nyawa demi mempertahankan Islam.
- Membangunkan ekonomi kerana komitmen semua pihak untuk memajukan negara.
- Melahirkan sifat kebersamaan dalam masyarakat kerana sentiasa menjaga kepentingan bersama.

Bidang Akhlak Islamiah Tingkatan 5

Pelajaran 20

ALAM SEKITAR PENENANG MINDA

1. Apakah maksud alam sekitar?

- Segala benda hidup dan bukan hidup yang terdapat di sekeliling manusia.

2. Terangkan adab-adab menjaga alam sekitar.

- Sentiasa mengekalkan ekosistem kehidupan flora dan fauna agar tidak terancam dan pupus.
- Sentiasa memelihara dan memulihara alam sekitar dengan tidak melakukan sebarang kerosakan seperti penanaman semula pokok bakau.
- Sentiasa berusaha mengekalkan keceriaan dan kebersihan alam sekitar seperti bergotong-royong membersihkan kawasan rumah dan asrama.
- Sentiasa menjaga kelestarian alam seperti menjaga kebersihan sungai.
- Sentiasa mengamalkan cara hidup yang mesra alam seperti amalan kitar semula.
- ... dan tidak membazir menggunakan sumber air.

3. Terangkan dua hikmah mengamalkan adab menjaga alam sekitar.

- Melahirkan insan yang mencintai alam sekitar kerana menyedari tanggungjawab yang diamanahkan.
- Melapangkan fikiran dan menenangkan jiwa kerana melihat keindahan alam.

ISTILAH PENDIDIKAN ISLAM TINGKATAN 4

AL-QURAN

No.	Istilah	Maksud
1.	*Mad Silah*	Mad yang terdapat selepas huruf *ha dhamir* yang berbaris kasrah atau berbaris dammah.
2.	*Mad Silah Qasirah*	Apabila *ha dhamir* terletak di antara dua huruf berbaris bertemu dangan huruf hijaiyah selain huruf hamzah pada dua kalimah berlainan.
3.	*Mad Silah Thawilah*	Apabila *ha dhamir* terletak di antara dua huruf berbaris bertemu dangan huruf hamzah pada dua kalimah berlainan.
4.	*Ha dhamir*	Ganti nama dalam bahasa Arab yang bermaksud "nya".
5.	*Mad Lazim*	Huruf mad bertemu dengan huruf yang bertanda sukun ketika bacaan secara wasal atau wakaf.
6.	*Mad Lazim Kalimi*	Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun dalam satu kalimah.
7.	*Mad Lazim Kalimi Mukhaffaf*	Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun yang tidak bersyaddah dalam satu kalimah dan tidak dibaca secara idgham.
8.	*Mad Lazim Kalimi Mutsaqqal*	Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun yang bersyaddah dalam satu kalimah dan dibaca secara idgham.
9.	*Mad Lazim Harfi*	Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf yang bertanda sukun yang ejaannya menjadi hukum mad asli.
10.	*Mad Lazim Harfi Mukhaffaf*	Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang tidak dibaca secara idgham.
11.	*Mad Lazim Harfi Mutsaqqal*	Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang dibaca secara idgham.
12.	*Fawatih al-suwar*	Potongan ayat yang terdapat pada pembukaan surah. **RALAT**
13.	Idgham	Dimasukkan bunyi huruf pertama kepada huruf yang kedua.
14.	Qalqalah	Bunyi lantunan ketika menyebut huruf-huruf qalqalah (ق، ط، ب، ج، د)
15.	Qalqalah sughra	Huruf qalqalah yang berbaris sukun pada pertengahan kalimah atau pada hujung kalimah ketika bacaan secara wasal.
16.	Qalqalah kubra	Huruf qalqalah yang berbaris sukun atau sukun yang mendatang berada pada hujung kalimah ketika bacaan secara wakaf.
17.	Qalqalah akbar	Huruf qalqalah yang berbaris syaddah pada hujung kalimah ketika bacaan secara wakaf.
18.	Rasuah	Sebarang pemberian atau suapan yang bertujuan memalsukan kebenaran dan membenarkan kepalsuan.
19.	*Sunnatullah*	Sistem dan peraturan yang ditetapkan oleh Allah ﷻ terhadap semua makhluk dan tiada siapa yang boleh menghalang atau mengubah ketetapan tersebut.
20.	Dakwah	Menyeru supaya melakukan perkara yang diperintah oleh Allah ﷻ dan meninggalkan larangan-Nya.
21.	*Muqri'*	Pakar rujuk tilawah al-Quran dalam kalangan sahabat Rasulullah ﷺ.
22.	Berdakwah	Mengajak dan menyeru manusia supaya takut kepada Allah ﷻ dengan pendekatan terbaik.
23.	Amalan soleh	Perbuatan baik yang dilakukan mengikut panduan al-Quran dan *al-Sunnah* dengan niat untuk mendekatkan diri kepada Allah ﷻ.

ISTILAH PENDIDIKAN ISLAM TINGKATAN 4

AL-QURAN

No.	Istilah	Maksud
1.	*Mad Silah*	Mad yang terdapat selepas huruf *ha dhamir* yang berbaris kasrah atau berbaris dammah.
2.	*Mad Silah Qasirah*	Apabila *ha dhamir* terletak di antara dua huruf berbaris bertemu dangan huruf hijaiyah selain huruf hamzah pada dua kalimah berlainan.
3.	*Mad Silah Thawilah*	Apabila *ha dhamir* terletak di antara dua huruf berbaris bertemu dangan huruf hamzah pada dua kalimah berlainan.
4.	*Ha dhamir*	Ganti nama dalam bahasa Arab yang bermaksud "nya".
5.	*Mad Lazim*	Huruf mad bertemu dengan huruf yang bertanda sukun ketika bacaan secara wasal atau wakaf.
6.	*Mad Lazim Kalimi*	Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun dalam satu kalimah.
7.	*Mad Lazim Kalimi Mukhaffaf*	Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun yang tidak bersyaddah dalam satu kalimah dan tidak dibaca secara idgham.
8.	*Mad Lazim Kalimi Mutsaqqal*	Huruf mad bertemu dengan huruf bertanda sukun yang bersyaddah dalam satu kalimah dan dibaca secara idgham.
9.	*Mad Lazim Harfi*	Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf yang bertanda sukun yang ejaannya menjadi hukum mad asli.
10.	*Mad Lazim Harfi Mukhaffaf*	Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang tidak dibaca secara idgham.
11.	*Mad Lazim Harfi Mutsaqqal*	Huruf mad yang terdapat pada *fawatih al-suwar* bertemu huruf bertanda sukun yang dibaca secara idgham.
12.	*Fawatih al-suwar*	Huruf hijaiyah yang terletak pada permulaan surah. **PEMBETULAN**
13.	Idgham	Dimasukkan bunyi huruf pertama kepada huruf yang kedua.
14.	Qalqalah	Bunyi lantunan ketika menyebut huruf-huruf qalqalah (ق، ط، ب، ج، د)
15.	Qalqalah sughra	Huruf qalqalah yang berbaris sukun pada pertengahan kalimah atau pada hujung kalimah ketika bacaan secara wasal.
16.	Qalqalah kubra	Huruf qalqalah yang berbaris sukun atau sukun yang mendatang berada pada hujung kalimah ketika bacaan secara wakaf.
17.	Qalqalah akbar	Huruf qalqalah yang berbaris syaddah pada hujung kalimah ketika bacaan secara wakaf.
18.	Rasuah	Sebarang pemberian atau suapan yang bertujuan memalsukan kebenaran dan membenarkan kepalsuan.
19.	*Sunnatullah*	Sistem dan peraturan yang ditetapkan oleh Allah ﷻ terhadap semua makhluk dan tiada siapa yang boleh menghalang atau mengubah ketetapan tersebut.
20.	Dakwah	Menyeru supaya melakukan perkara yang diperintah oleh Allah ﷻ dan meninggalkan larangan-Nya.
21.	*Muqri'*	Pakar rujuk tilawah al-Quran dalam kalangan sahabat Rasulullah ﷺ.
22.	Berdakwah	Mengajak dan menyeru manusia supaya takut kepada Allah ﷻ dengan pendekatan terbaik.
23.	Amalan soleh	Perbuatan baik yang dilakukan mengikut panduan al-Quran dan *al-Sunnah* dengan niat untuk mendekatkan diri kepada Allah ﷻ.